Ч. 18 (14.850). Львів, четвер 27. січня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Вaнку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Еспанські національні літаки збомбардували французький військовий корабель.

Еспанські національні літаки збомбардували недалеко пристані Сербер французький торпедовець „Пурсуівант". Бомби впали в море кілька кільометрів від корабля, який відповів скорострільним вогнем; також французькі прибережні батерії обстріляли еспанську ескадру.

БАРСЕЛЬОНА ЗНОВУ ЗБОМБАРДОВАНА. 150-ОХ УБИТИХ, 300 РАНЕНИХ.

Вчора національні літаки зробили два налети на Барсельону; підчас другого налету збомбардували вони північну дільницю міста. Разом за вчорашній день летунські бомби вбили в Барсельоні 150 осіб, ранили — 300 осіб.

ВТРАТИ ЧЕРВОНИХ.

Як подають з півофіційних національних джерел, за 40 днів під Теруелем 5.000 червоних міліціонерів — між ними чимало старшин — попало в неволю. Червоні втратили 750 літаків та коло 30.000 вояків. Національне командування диспонує тепер куди більшими силами, бо лінія фронту скоротилась на 2.500 кільометрів, побережжя, яким володіє червоний уряд — на 1.200 км.

Програма 100. сесії Ради Ліґи Націй.

Нині (в середу) в год. 11. починається 100. сесія Ради Ліґи Націй. На першому засіданні, [illegible] матиме довірочний характер, устійнять денний порядок сесії. Вона має розглянути 27 справ, з яких найважніші це далекосхідня війна, справа Александрети і реформа ліґового пакту. Ця справа, як відомо, дуже важна тому, що при теперішньому укладі міжнародніх сил, коли частина великодержав найшлась поза Ліґою, Ліґа Націй у теперішній формі може стати однобічним протифашистівським табором.

Предсідником сесії є іранський віцеміністр закордонних справ.

Бритійські лейбуристи домагаються протияпонської акції.

Вчора пополудні британський премієр Чемберлен приняв представників партії праці та професійних спілок, які домагалися, щоби британський уряд зорганізував міжнародню акцію, яка змусилаб Японію припинити воєнні операції проти Китаю, у першу чергу, щоби ввести ембарго на ввіз японських товарів та кредитові обмеження.

Як твердять у поінформованих колах, при цьому дійшло до живої виміни думок між делеґацією і премієром, який заявив, що ніяких протияпонських господарських санкцій не можнаб увести в життя.

БРИТІЙСЬКІ МАНЕВРИ В СІНҐАПУРІ.

2. лютого почнуться у Сінґапурі великі бритійські маневри, в яких візьме участь 20 кораблів і 110 літаків, з того 54 з Іраку й Індії.

Перед румунськими виборами.

Румунська виборча комісія устійнила порядок лист зголошених до недалеких виборів. Урядова листа дістала число 1, ліберальна — 2, царaністична — 3, румунський фронт — 4, „все для краю" — 5 і т. д.

Фінляндія не визнала анексії Абісинії.

Як подає Райтер з Гельсінґфорсу, фінляндський уряд закомунікував голяндському, що він [illegible] не визнає анексії Абісинії, бо в цьому напрямі нема порозуміння між заінтересованими державами.

Комуністи підготовляли замах

У ПОРТУҐАЛІЇ ТА В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕСПАНІЇ.

Райтер повідомляє: Поліція Портуґалії та національної Еспанії викрила комуністичну змову, яка на кінець цього місяця підготовлювала замах у Лісабоні та в кількох більших містах національної Еспанії, здовж портуґальського кордону.

Змову викрито мабуть у Бадахові, де замах [illegible] скоріше. Тепер поліція обох держав є вже на слідах комуністичних провідників та веде енергійне слідство. По обох боках кордону зосереджено чимало війська — завдяки тому не дійшло до ускладнень. У всьому краю спокійно.

ЗНОВУ ЗАГАДКОВИЙ ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН.

Бритійський консул у Валенсії заявив, що якийсь невідомий підводний човен намагався сторпедувати корабель „Женевське Озеро", опісля зник під водою.

Пропозиція реформи подружого законодавства.

Синод румунської православної церкви домагається, щоб до цивільного кодексу ввести [illegible], яка узалежнювалаб цивільний розвід від церковного. Ще давніше порушено в Румунії справу скасування цивільних шлюбів.

Загадкова крівава драма у Бразилії.

Як подає ПАТ, у бразилійському стейті Пернамбуко дійшло до 24-годинної битви між поліцією та релігійними фанатиками. Згинуло 146 осіб, з того 5 поліцаїв. Провідник фанатиків, якого поліція пошукує здавна, втік.

Хто такі ці фанатики та яка причина кривавої події — про це покищо не згадує преса ні [illegible] телеграфічних агенцій.

ВИДАЛЮЮТЬ ЧУЖИНЦІВ.

Бразилійська влада наказала всім чужинцям, які дістались нелеґально до Бразилії або приїхали як туристи і не дістали дозволу на дальший побут, покинути державу за 30 днів. Між ними є чимало польських жидів.

—о—

Українська дискусія у польському соймі.

Львів, 26. січня 1938.

Шістнацять літ іде вже щороку у буджетовій сесії сойму, на буджетовій комісії і на пленумі, дискусія на українські теми, — рівно десять літ беруть вже в ній участь і українські парляментарні представники зі Східної Галичини. Можливо, що колись найдеться людина, яка на підставі сойм. стенограмів, комплетів т. зв. сойм. пресового діярія і пресових звітів складе велику книгу (ледви чи обмежену до одного тому) і видасть її п. н. „Українiка у польському парляменті". Це булаб вже нині цікава книга! Скільки зерна і скільки полови у тому збіжжі! Скільки розумних слів та яка маса нісенітниць: адже чували ми й заяви сумніву, чи взагалі істнує український нарід, чували ми безліч ріжних единоспасенних теорій, які швидко на цілій лінії провалювались, чували ми фільольогічні розправи на тему „руські — український" від людей, які мали до цього такі самі кваліфікації, як до науки про зорі чи інтерпретації санскриту, — падали врешті й слова, які заповідали зміни культурно-політичної дійсности і так і залишились тільки словами, що швидко канули в забуття.

Саме той характер перемішаного зерна з половою є типовий для кожночасної соймово-сенатської дискусії на українські теми. Друга питома риса тих дискусій, закидів, полемік і заяв — є їхній наскрізь — так мовити — плятонічний характер. Зважуємось останню дискусію, яка йшла в буджетовій комісії сенату і сойму, схарактеризувати в той сам спосіб: всуміш переплутані там слова розумні і глибші та нісенітні і плиткі, а всі разом — не викликують вражіння, що в чомунебудь змінять українську дійсність. Той момент безнадійности є найважчим тягарем, який притолочує всяку інформаційну працю на польському терені, — це той страшний психольоґічний момент, який обезсилює теж боротьбу і на польському парляментарному терені. Очевидно знаємо латинську приповідку, яка каже, що крапля по краплі і скелю видовбає, але є теж і приповідка про горох, киданий об стіну.

Треба признати, що відгук, що його викликували українські слова, кидані в останніх днях об польську стіну, був досить сильний. Промовляв в українській справі цілий ряд польських послів, забірав теж двічі голос премієр. Читаючи звіти з отих промов, український читач мусить мати враження дуже ріжне. Коли напр. п. премієр заявляє, що причиною конфіскат на Волині дозволених галицькою цензурою українських книжок і календарів є розвинений у Галичині український націоналізм, то ми, галицькі українці, не можемо вийти з дива: чи п. премієрові дійсно невідомо, що сьогодні український націоналізм на Волині мабуть чи не більший, ніж у Галичині?! Радимо п. премієрові казати дати собі виказ політичних процесів на Волині за останні три-чотири роки та прослідити характер тамошнього комунізму, який є типовим націонал-комунізмом, зродженим на ґрунті національної радикаліза-

дії настроїв. І чи завжди ще треба переконувати людей, що „мур" поміж одним і другим вовідством є сущою оманою, коли річ іде про осциляцію ідеольогічних течій та що не адміністраційні репресії, лише основна зміна національної — передовсім культурно-господарської — політики є ліком на ексклюзивний український націоналізм, без огляду на терен, на якому він спершу народився?!

У соймовій буджетовій комісії премієр Складковський промовляв дуже загальниково: премієр декларував прихильне становище до культури й матеріяльного стану національних меншин, висловлювався проти польської ненависти до меншин, прозоро натякав, що польське громадянство (Галичини) мусить мати довіря до свого уряду, як єдино компетентного вирішувати внутрішньо-державні справи, казав взагалі багато такого, під чим кожний українець може підписатись. Зате не сказав нічого конкретного, не дав запевнення щодо ніякої конкретної справи, яка нас бе і болить, а замість такого запевнення — висловив погляд, що „український нарід не має підстав до нетерпеливости"! Дозволимо собі висловити погляд діяметрально протилежний: українська „терпеливість" виглядає в той спосіб, що польське законодавство і польська адміністраційна практика з кожним роком, з кожним місяцем зменшує наш стан посідання, який ми мали в дні, коли перейшли під владу польської держави! Очевидно, коли одночасно ми побільшуємо наш дорібок виключно нашим власним зусиллям, працею наших приватних установ, які борються з преріжними трудноцами й вічними польськими атаками, то цього не можна зараховувати у плюси польської офіціяльної національної політики. Тому слова п. премієра не можуть нас задовольнити. Ми вже стільки чували преріжних — добрих і злих — слів, що не слів хочемо, лише діл. Тільки діл.

З посольських промов слід відзначити промову посла Войцеховського. Його заяву у справі необхідности перевести ревізію самоуправного законодавства і самоуправної практики треба гаряче привітати, як голос правильний і розумний. Так само заяву у справі окремішности української культури та пошанування українських культурно-віроісповідних справ. Хоч це ніби самозрозумілі речі, але добре діється, коли говорять їх впливові польські східно-галицькі посли серед тих відносин, коли множаться випадки насильного відсування українських духовників від науки релігії у школах та фізичного їх зневажування. Зате не розуміємо того звороту промови посла Войцеховського, в якому він боронить тої національної термінольогії, яку українці в еволюції своєї думки і мови вже відкинули: чи це польська річ мішатися до таких непольських внутрішніх справ?! Що сказалиб поляки, колиб хтонебудь з нас почав вирішувати такі справи з польського внутрішнього національно-культурного терену?! Чи такі виводи польського посла не мають посмаку політичної акції „пусць русіна на русіна" та старої методи „діли і пануй". Не розуміємо теж того звороту, коли посол Войцеховський каже, що поляки „чекають" поки „всі українці" приймуть „простягнену руку до згоди". Перш за все за українців, як національно-політичний колектив, завжди хтось відповідає, так само, як за поляків, і в політиці, здається, не водиться підраховувати членів нації, хто що думає. Тому боїмося, чи така фраза не є фірточкою, яка має дати дорогу до відвороту від позитивних декларацій та нічого реального українцям — не дати! В усякому разі тон промови п. Войцеховського багато пристойніший, ніж тон його органу „Воля і Чин".

Взагалі не було в теперішній дискусії тону, який робив би враження явної ненависти, злобної атаки чи такої провокації, яка вже іноді траплялася. Але — повторюємо — це все були тільки слова. Слова, які не роблять враження, щоб за ними пішли діла: і в цьому звесь сенс тієї дискусії.

Апеляційний Суд скасував конфіскату „Діла".

Ми дістали 24. І. н. р. відпис такого письма:

Sąd Apelacyjny VI. I. Pr. 252/37
KZ. 47/38.

Sąd Apelacyjny we Lwowie Wydział III. Karny w sprawie karnej prasowej dotyczącej konfiskaty № 255 czasopisma „Diła" z dnia 19/11 1937 r. z powodu umieszczonego tam artykułu pt. „Promińczyk świtła" od początku do słów „i w Rzymie", rozpoznając zażalenie Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie na postanowienie Sądu Okręgowego we Lwowie z dnia 11. stycznia 1938 r. Sygn. VI. I. Pr. 252/37 uchylające częściowo konfiskatę powyższego artykułu w [...] wyższym ustępie — na posiedzeniu niejawnym w dniu 21. stycznia 1938 r. po wysłuchaniu Prokuratora Sądu Apelacyjnego

postanowił

nie uwzględnić zażalenia Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie i zaskarzone postanowienie z trafnych w przepisie § 487 austr. [...] uzasadnionych motywów zatwierdzić.

Januszewski w. r. Medyński w. r. Drzewski w. r.

Za zgodność:
Kierownik Sekretarjatu.

Промінчик світла на куліси політики на Лемківщині.

ЯК БЛ. П. О. Д-Р МАСЦЮХ СТАВ АПОСТОЛЬСЬКИМ АДМІНІСТРАТОРОМ?

Містимо цю статтю ще раз після того, як Апеляційний Суд у Львові на своєму засіданні 21. січня ц. р. не прихилився до жалоби прокуратора Окружного Суду в справі скасування тим Судом конфіскати цієї статті (з вийнятком 8 рядків закінчення). Рішення Апеляційного Суду в цій справі містимо окремо. — Ред.

Українське громадянство знає загально про нікчемну ролю москвофілів у справі створення окремої апостольської адміністрації для Лемківщини та їх ролю в теперішній загальновідомій політиці на Лемківщині. Промінчик світла на позакулісову акцію москвофілів при обсаді уряду апостольського адміністратора для Лемківщини кидає лист, що його вислав бл. п. о. д-р В. Масцюх до Апостольського Нунція Ф. Мармаджія у Варшаві ще як парох Горожанни Великої коло Комарна. Лист датований 8. V. 1934. р. Буквальний переклад цього листа, писаного латинською мовою, такий:

Горожанна Велика, дня 8 травня 1934. р.
Почта Комарно.

Ексцеленціє, Всесвітліший Архиепископе, Апостольський Нунціє!

Почавши від хвилини, коли о. д-р Никола Нагорянський рішився зрезиґнувати з уряду апост. адміністратора для лемківської околиці, польські, як і українські часописи згадують моє імя, як кандидата на цей уряд. Тому, щоб не ширилися баламуцтва, нехай буде мені можна про цю справу написати найпокірніше Вашій Ексцеленції, Всесвітліший і Високопреподобний, для урядового вжитку кілька слів, бо трудно мені взсувати справу особисто з приводу далекої дороги.

Що торкається самої справи — то лиш це правдиве: Моральний вожд (??) лемків, який відважно протиставився (??) схизмі і не допустив до цілковитого відступства лемків, п. д-р Орест Гнатишак, адвокат у Криниці-живці, запитав мене в листі, опісля устно, чи я, якщоб Апостольська Столиця надала мені уряд апостольського адміністратора для околиці лемків, згодився би на це. Я відповів позитивно, подаючи такі мотиви: 1) Воля Найвищого Первосвященника, достаточно виявлена, є для мене приказом; 2) Спасення душ є для мене імперативом, що не допускає надуми: 3) Я з роду лемко, уроджений в селі Нова Весь у сусідстві Криниці-живця, тому булоб мені дуже мило працювати для добра лемків і передбачую позитивний вислід праці — тому, що володію говором лемків, знаю їх звичаї і вяжуть мене з ними вузли приязни. Але до того я додав: одначе це — здається мені — дуже важко буде осягнути, бо перемиський Епископ Ординарій українців, Коциловський, якому підлягаю, неприхильний мені, тому все порушить і у Варшаві і в Римі, щоб перешкодити призначенню мене на цей уряд Апостольською Столицею. Якщоб я справді дістав Апостольську номінацію, вважав би це за Боже чудо першого ступня і за виразний знак Божої помочі в дуже трудній ділі. Але пробувати можна. Така була наша розмова.

Знову тепер сторожі публичної безпеки (поліція) та інші тайні агенти уряду слідкують мою діяльність під кожним оглядом. З другого боку численні лемки, яких навіть особисто не знаю, завалюють мене листами, щоб я — на випадок доконаної номінації — прийняв тяжкий уряд для добра лемків.

Думаю, що Вашій Ексцеленції, Всесвітліший і Високопреподобний, достатно відомі є релігійні справи лемків та [...] шення Епископату українців до цього [...] людного згіршення, тому про це нічого [...] пишу.

Вкінці осмілююся тут найпокірніше [...] важити: В цілій справі схизми лемків [...] дуже спішитися, бо 1) схизматики [...] гають внаслідок загаяння найкращу [...] для своєї погубної роботи, 2) загаяння [...] дить релігійну рівнодушність. Здається [...] що ніщо не стоїть на перешкоді, щоб [...] ський уряд згодився і дав матеріяльні [...] соби для цього місійного уряду з [...] Ординаріяту. Тут не йде про забезпечення [...] цезії, але про надзвичайну тимчасову [...] міч на спасення душ. Опісля справа [...] наладнається. Зате ап. адміністратор [...] зеднати собі дозволеними засобами [...] хильність лемків, навернувши їх на [...] Католицької Церкви та припинити даль[...] відступства.

Це найпокірніше предкладаючи [...] руки Вашої Ексцеленції, Всесвітліший і Високопреподобний та остаю —

найпокірніший слуга
д-р Василь Масцюх,
парох у Горожанні Великій, почта Комарно.

Отже цей лист є незбитим доказом [...] о. д-р В. Масцюх поробив усі можливі [...] щоб по резиґнації о. д-ра Н. Нагорянського [...] значено його апостольським адміністратором [...] Лемківщині. Висловлюючи заздалегідь [...] згоду на призначення його апостольським адміністратором, заслонюється він дійсно [...] видуманою розмовою і листуванням з [...] Орестом Гнатишаком. Одночасно [...] заявляє, що релігійна справа Лемківщини [...] крема навернення православних лемків [...] лицької Церкви, лежить йому дуже на [...] Одначе арґументація, якою о. д-р Василь Масцюх старався приєднати для своєї тези [...] стольського Нунція в Польщі, Франца Мармаджія, спирається на звичайнім, питомім [...] філам наклепі, натяганню дійсних фактів [...] правді. Отже неправдиве запевнення, буцім [...] д-р Орест Гнатишак, москвофільський [...] з Криниці, був духовим вождом лемків [...] лише головою москвофільської політичної [...] тійної організації на терені Лемківщини [...] звою „Лемко-Союз". У цій організації [...] ються москвофільські недобитки на Лемківщи[...] ні. Національно свідоме, українське [...] населення нічого спільного з цією організацією не має. Воно ніколи не признавало [...] знає д-ра О. Гнатишака своїм провідником [...] правда теж, будьто би д-р О. Гнатишак [...] перехід лемків на російське православ[...] переходу не причинив ні д-р О. Гнатишак [...] його партія, бо саме москвофіли [...] викликали і поширили московське [...] на Лемківщині. Його причинили самі [...] ки, які побачили, що під плащиком [...] ведеться між ними шкідлива і розкладова москвофільська робота для ослаблення [...] і знищення їх національного організму [...] них на релігійному полі протиставився [...] піхом московському православію [...] тепер безпощадно на Лемківщині [...] їнсько-католицький клир, присланий з [...] шля і вихований у Перемишлі. Далі [...] що внаслідок загаяння з обсадою [...] тольського адміністратора для Лемківщини [...] резиґнації о. д-ра Нагорянського — [...] православія на Лемківщині користали [...] маху і на силах. Зате [...]

два роки перед створенням апостольської адміністрації для Лемківщини ослабло і заломилось у своїй експанзивній силі московське православія, усуваючи теж властиву рацію існування самої цієї т. зв. апостольської адміністрації. Тимчасом ожило і змінило це православія саме тепер — і то з вини та під впливом сильно розполітикованих москвофільських провідників лемківської апостольської адміністрації.

Вкінці в голові не може поміститися факт, що кандидат на апостольського адміністратора для Лемківщини писав у листі до Апостольського Нунція в такім неприхильнім тоні проти свого тодішнього Ординарія, Преосвящ. Йосафата Коциловського та настроював проти нього опінію Вищої Церковної Влади. А вже просто наклепом було кидати на Впреосвящ. гр.-кат. Галицький Єпископат якесь неозначене ближче у листі обвинувачення та інсинуацію, мовляв, він ставиться невідповідно до справи лемківського православія. Автор листа запевнює, що це відношення Апостольському Нунцієві достаточно знане, тому він не буде вже про нього писати. Отже москвофіли, які самі свідомо і нарочно викликали та поширили московське православія на Лемківщині, вже заздалегідь очорнили Впреосв. гр.-кат. Єпископат, зокрема Преосвящ. Коциловського, і в Нунціятурі і в Римі.

З польської преси.

Несподіванка „Дзенніка Польського“.

Несподіванка полягає у тому, що стаття з 1 ц. м. під наг. **„Чи зірвання нормалізації?“** написана у такому спокійному і пристойному тоні та з такими висновками, до яких ми в тому часописі — без образи — не привикли. Стаття оперта на нашій недавній передовій статті про політичний зміст останнього Народнього Зїзду і досить докладно ту нашу статтю реферує. Реферат совісний, з виїмком того одного місця, якого автор або не зрозумів або розуміти не хотів: він вмовляє в нас, що через нас, українців, чи внутрішню опозицію УНДО, „сама засада нормалізації, яка лежала у підстав польсько-українського компромісу з 1935 р., є перекреслена, і дуже сумнівно, чи взагалі можна казати про нормалізацію, коли українці надали їй новий зміст, починаючи під нею розуміти повне перекреслення засади про співпрацю обох національностей...“ По-перше ш. автор не читав видно висновків до анкети „Діла“, в яких цілі статті були присвячені виясненню, що теоретичне збереження і надалі засади, що її прийнято на весну 1935 р. для нової політичної тактики, не перечить гострій критиці „нормалізаційного“ періоду та висновкам, що в істнуючій польській політичній дійсности в даний момент при найкращій нашій охоті **нема змоги** тієї засади практично реалізувати. По-друге, автор грубо помиляється, коли вважає, що це **українці** надали „нормалізації“ інший зміст та **українці** „нормалізацію“ „викінчили“: **тільки польське** становище, однаково офіціяльна національна політика уряду, як і протиукраїнська нагінка польського громадянства і польської преси зробили ту „нормалізацію“ одностороннім українським виявом доброї волі, з фатальними практичними наслідками для всього українського життя. Бо польська сторона ті вияви доброї волі стрінула, як українську капітуляцію і відповідно повелася.

Тим цікавіші висновки, що їх робить „Дзеннік Польський“:

„Коли річ іде про польську сторону, то підтримуємо наш погляд, що польсько-українська нормалізація лежить у взаємному інтересі обох громадянств однаково з огляду на потребу запевнити нормальні умовини розвитку обом громадянствам, що живуть поруч себе, як і з огляду на дальші спільні цілі й інтереси польського та українського народу. Польське громадянство здає собі з того справу (?! — Ред.) і — як уже показало (?! — Ред.) — готове розпочати на цім полі тіснішу співпрацю, однак під такими умовами: 1) признання українською стороною автохтонности і права до повного розвитку на національно-мішаній території не тільки для українського громадянства, але й для громадянства польського, яке має свої повні історичні права, отже признання не тільки українцям, але й полякам, привілею організуватися, і 2) згармонізування життя національно-мішаних дільниць з розвитком цілости Річипосполитої, з якою без огляду на розвиток окремішних культур окремих національностей, творять нерозривну цілість.

Стверджуємо, що автор вривається у відчинені двері. Щодо першої вимоги, то не було і нема ніодного українця, який відмовляв би права полякам у Галичині організуватись у таких формах і з таким ідеольогічним змістом, як це їм відповідає, з тим застереженням, що коли та організація іде саме на **антиукраїнській** платформі, то — очевидно — вона мусить викликувати з української сторони реакцію. Щодо другої вимоги, то чейже одним із найповажніших аргументів є те, що розвиток української культури й господарства та заспокоєння бодай у мінімальних розмірах українських політичних амбіцій в межах Польщі лежить також в інтересі Польщі; ясна річ, що коли більшість поляків уважає, що „згармонізування“ життя Сх. Галичини й Волині з життям решти польської держави мусить іти **лише** системою найгострішої централізації та адміністраційно-бюрократичної і мовної уніфікації, то ми проти такої системи боремося, вказуючи, що вона і польської державної єдности не скріплює. Але **що** ми, українці, можемо говорити про цілу Польщу, коли нас не допускають до впливу на життя навіть сільської громади з величезною більшістю українських мешканців і коли не маємо ніякого впливу на життя повіту, воєвідства, краю?! Що тут деклямувати про наші обовязки гармонізувати життя краю з рештою Польщі, коли чуємо деклярації про те, що взагалі засадничо до вирішування долі краю покликаний тільки один польський нарід?! Отже замісць деклямувати про охоту запевнити обом національностям свободу розвитку — треба дати **доказ**, що та охота істнує не тільки на словах...

Неписьменність — це страшний суспільний боляк, що вперто відновлюється та наростає; з ним треба вести постійну та витривалу боротьбу, щоб винищити його геть-чисто. В цьому допоможе нам найкраще буквар із читанок „ДО СОНЦЯ“ — найновіша книжечка „Просвіти“.

ШАРЛЬ ФОЛЕЙ.

Смараґдовий перстень.

Клотильда з Альвазей, відлучена від свого брата, а з нею всі вандейці, що по поразці біля Савеней блукали без цілі, переслідувані, окружені, зігнані наче худоба, а опісля попали до найближчої вязниці і то в такій великій масі, що вязничні сторожі навіть не потрудилися їх ограбити. Щож, не мали досить часу ограбити вязнів, коли одни за другим через їхні руки проходили кілька мінут перед дорогою на шафот?

В цій вязниці, у старім укріпленім замку Мафанж, що його здобули „Сині“, посередині глибокого лісу, в цій тиші і в цім заперті грубими вязничними стінами, начеб час був спізнився, опісля в абсолютній тиші.

Тут не маючи ані поняття, що вже весна огорнула доокола лічний ліс в зелену шату, вязні, що були заперті в довгих підземельних коридорах фортеці і що від студені всі тремтіли і своєю блідиною світили в сутінках, роздумували над своєю минувшиною, відпочиваючи цілком одягнені на своїх вогких лежанках з очима, що вперто дивились кудись у темінь, або тяжко віддихаючи, тулилися докупи під малесеньким загратованим отвором, **яким до вязниці** заходило трохи свіжого повітря й світла, що їх ще втримувало при життї.

Ніжна Кльотильда з резиґнацією переносила вже тижні цю аґонію, коли одного вечора, розломивши кусник хліба, який подав їй вязничний сторож, знайшла в ньому зімятий листок.

Використовуючи момент, коли вязні заспокоювали свій голод, приступила сама до вузького віконця і — в останньому блеску зеленкуватого дня, бо так барвило його листя кущів, що буйно росли в висохлім рові замку — могла прочитати:

— „Дорога сестро!

Дорого підплачений сторож підземельної тюрми впустить мене цієї ночі до вязниці. Тому, що я не можу освободити нікого, тільки Тебе, не проговорю до Тебе ні слова, не буду мати ні світла, щоб не збудити якусь із Твоїх нещасних товаришок, бо і найменший звук занепастив би нас. Крім того мій сторож сказав мені, що Твоє нещасне ліжко є на краю вправо зараз при дверях. Коли відпочиватимеш і коли почуєш в темряві, що якісь пальці шукають твоїх, не лякайся, залиши свою руку для моєї: встань і дозволь відвести себе до нічної темряви. Не станемо віде, тільки коли тайним хідником дістанемось з вязниці з підземелля; не промовимо ні слова, аж тоді, коли будемо на свободі далеко в лісі. Прошу Тебе, щоб Ти на один зі своїх пальців вложила перстень, що я його Тобі дарував перед трьома роками. Знаю добре смараґд, вишліфований в ньому, що має форму серця; при найменшім дотику пізнаю, що це Ти, яку хочу спасти.

Твій брат Фридрих“.

Кльотильда, сильно зворушена, думаючи, що їй сниться, сховала листок за пазуху коло самого серця, що з несподіваної радости та надії сильно билось. У тій самій хвилині отворились двері вязничної келії. Кілька нових полонених жінок ввели брутально до вязниці. Одна з них бистро підійшла до вікна.

Кльотильда, що стояла там дивлячись при несміливім світлі на перстень зі смараґдом, який до цього часу носила на пальці і який за кілька годин принесе їй висвобождення, підняла очі й нагло пізнала одну зі своїх приятельок, Гіґетку з Моарієр. Кілько полилось поцілунків, вигуків, зворушення, сліз!

При всіляких ніжностях і переконуваннях, щоб духом не падала, гарна Гіґетка, колись такого живого й рухливого характеру, не могла ніяк стриматися від плачу. Враження стрінутої горе над вязнями зворушили її так, що вона щиро їй призналася:

— Нічого мене не всилі розвеселити, що я втратила свободу, бо я кохаю твого брата, дорогенька Клотильдо, обожаю Фридриха. Ми потайки заручились перед його відходом у похід на другий беріг Льоари... і від того часу я його не бачила! Ох, Клотильдо, моє нещастя спричинить подвійне нещастя, моя смерть спричинить подвійну смерть!

При цій сповіді, зробленій у відчаянні і в співчутті для нещастя своєї подруги, насамперед Кльотильда з незрозумілого еґоїзму любови затремтіла, а опісля посумніла.

По важкій мовчанці й передумуванні рішилась і промовила тихенько своїм солодким й самовідреченим голосом:

— Не умреш, Гіґетко! Можливо, що ти й недовго залишишся в цій вязниці. Послухай, що скажу тобі. Колись уночі таємничий і добросердний прихильник дістанеться до цієї темної келії, діткнеться до поганого ліжка, котроїсь з увязнених і зловить її ніжно за руку. Тим з нас, що без шуму встануть і дозволять, не промовивши ні слова, щоб незнайомий їх відвів, принесе це освобождення.

— Ах, яке це чудове романтичне освобождення, — зашептала красуня, якої уява вже ловила промінь надзвичайної надії та яка більш ніж від щирих слів своєї подруги, зовсім ожила.

— Колиб мені трапилося таке щастя, Клотильдо, то ти не можеш уявити собі! о ні! ти не можеш собі цього уявити, бо ти не заручена, яку радість я малаб, колиб я побачила твого брата! Думка, що незнайомий може прийти, щоб мені вернув свободу, щоб мене привів знову до Фридриха, не дасть мені цілу ніч ані на хвилинку зажмурити очей. Гарячка приходить на мене від такої думки. Тільки подумай, що я не маю зовсім нічого від свого нареченого, ані памятки, ані фотографії, бо навіть ані вінчального перстеня, чим я моглаб вкоротити собі це очікування.

(Докінчення буде).

В справі плебісцитової інтерпеляції.

Відповідь на запити з краю.

З кількох сторін дістав я запити, чи УПР. вносила інтерпеляцію в справі шкільного плебісциту чи пак: який був зміст внесених інтерпеляцій. На ці запити відповідаю прилюдно:

В справі шкільного плебісциту внесли інтерпеляції: пос. д-р Степан Баран (відмова підписів на деклараціях) і я (одну в справі заборони плебісцитової анкети в Перемишлі, другу, яка заторкувала цілість ходу плебісциту). Не маю змоги помістити ост. інтерпеляції в цілости, якої матеріял був опертий на інформаціях кільканацяти повітів, тому, що вона незвичайно обемиста (15 сторін машинового друку) і сьогодні має радше характер документу та втратила на актуальности. Одначе для відома наших діячів подаю, що використав матеріял з таких повітів і місцевостей:

1) Повіт Бережани — місцевости: Конюхи, Нараїв, Потутори, Потік, Жуків, Козова, Рай; Лісники, Вербів, Урмань. Олесень. Жовнівці, Дібще.

2) Повіт Лісько — місцевости: Жерниця Вижна і Нижна, Жерденка, Новосілки, Береска, Телесниця, Сяніа, Репенка, Устріки Долішні, Лобізва, Гічва, Загочеве, Стежниця, Хревта і Балигород.

3) Повіт Ярослав — місцевости: Радимно - село, Сінява, Радава і зокрема про поведінку ярославського старости.

4) Повіт Теребовля — місцевість: Залавє.

5) Повіт Стрий відмова легалізації підписів, становище старости та інспектора — приклад Линсятичі.

6) Повіт Бібрка — місцевости: Старе Село та Глібовичі, становище старости та інспекторату.

7) Повіт Заліщики: становище старости.

8) Повіт Перемишляни: вимога війтів при легалізації підписів.

9) Повіти Снятин і Галич: відмови легалізації підписів.

10) Повіт Львів: становище старости та інспекторату, подане до відома українській делегації.

11) Повіт Сянік — місцевости: Дубрівка і Костарівці.

12) Повіт Турка над Стриєм — місцевість: Стрілки.

13) Повіт Перемишль: заборона відбути плебісцитову анкету.

Крім цього використано інформації з повітів: Чортків, Городок, Золочів, Коломия, Рудки, Самбір, Жовква, Березня на Волині і Ковель.

Володимир Кузьмович.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 10. Четвер, 26 (14) січня 1888.

ДВІ ВАЖНІ СПРАВИ.

Дня 21-го січня перервали сесію сойму, тобто відложили засідання. Була це новина, тому „Діло" цю подію спеціяльно підкреслило у статті п. н. „Л... соймі", що появилася у попередньому і як продовження у цьому числі.

„Цьогорічну соймову сесію — читаємо — перервали (відложили), а не замкнули; її продовжуватимуть на весну. Ріжниця між замкненням і відложенням та, що коли при замкненні сесії всі незалагоджені комісійні праці йдуть до коша і втрачені, то відложення не припиняє властивої тяглости сесії і розпочаті, але не полагоджені ще справи прийдуть в дальшому ході сесії на денний порядок".

Українське громадянство турбували тоді дві справи: одна, якої сойм не полагодив, — це справа зміни дорогового закону з 1885 р., який викликав селянські неспокої та заворушення. Майже в тих самих днях, коли сойм радив над зміною того закону, у львівському суді відбувався великий процес селян з Гійча, равського повіту, обвинувачених за опір проти дорогового закона. Не зважаючи на внесок українських послів (підписали його також четверо неукраїнських послів з лівиці) сойм не рішився на зміну, боячись між іншим, як пише „Діло", щоб уступаючи голосові селянства, яке домагається зміни, не ступити на дороги концесій, яких межі пануюча у краю верства передбачити не може і тому їх боїться".

Друга справа, якою „Діло" в цьому часі широко займається — справа примусової асекурації будинків від огню. Сойм ухвалив закон про примусову асекурацію, але українське громадянство і тодішній політичний провід були проти того закона. В цьому числі „Діла" є вже пяте продовження статті п. н. „Примусова асекурація", в якій з докладними статистичними даними доказується недоцільність того закона особливо для села, що дістало би на свої плечі новий тягар без більшої загальної користи.

З СУДОВОЇ САЛІ.

Державна прокуратура обвинувачувала 11 селян з Гійча, равського повіту: Гната Яцкова, Матвія Василькова, Кузьму Яцкова, Семка Федюка, Гната Дацкова, Луця Притулу, Данька Мельника, Михайла Смолинця, Клима Танчука, Марка Малинчука і Луця Мельника за опір проти дорогового закона. По дводенній розправі трибунал засудив: одного на 6 тижнів, двох по 3 тижні, трьох по 14 днів, четверо по 8 днів, а одного на 5 днів арешту. Боронив ... Король з Жовкви.

Потреби української школи й середнєшкільного вчительства.

КОМУНІКАТ ГОЛОВНОЇ РАДИ „УЧИТЕЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ".

Головна Рада дістала від редакційної комісії текст резолюцій, що в них Загальне Зібрання Товариства „Учительська Громада" в дні 1. січня ц. р. зясувало найістотніші потреби української школи і середнєшкільного вчительства. В кінцевому оформленні комісії вони такі:

Загальне зібрання вважає необхідним:

а) Для школи й навчання:

1. Ввести в життя **катедру української мови й літератури** у львівському університеті з тим, щоб викладали з неї 2 професори-українці в українській мові; таку катедру — до часу оснування державного університету з українською викладовою мовою—вважає конечною для піднесення престіжу української мови, як предмету навчання;

2. утворити **державні педагогічні ліцеї з українською мовою** навчання;

3. виготовити **програми навчання української мови** при участи вчителів української мови, членів Товариства з тим, що становище української мови в державних і приватних загально-освітніх середніх школах (гімназіях та ліцеях) повинно бути таке саме, як становище польської мови в польських школах;

4. ввести окремі обовязкові **лекції з історії України** в II. і III. кл. загальноосвітньої гімназії та в I. і II. кл. загальноосвітнього ліцею й географії України в I. і IV. кл. загальноосвітньої гімназії, при чім учити тих предметів повинні вчителі-українці;

5. вести навчання всесвітньої історії і проблем сучасного життя в державних та приватних середніх загальноосвітніх школах з українською мовою навчання — **в українській мові**, як це вирішило Міністерство В. і П. О. для навчання історії в українських приватних гімназіях з дня 2. червня 1926 II — 6288/26 (Рескр. КЛШО з 4. X. 1926, ч. II. 13622/26);

6. подбати про видання **підручників для навчання української мови** в усіх клясах і школах ріжного типу;

7. подбати про видання для державних та приватних середніх шкіл з українською мовою **підручників до всіх предметів в українській мові**, при чому їх ціна повинна бути однакова з ціною підручників у польській мові;

8. подбати про введення **навчання української мови й релігії в українській** мові в тих державних та приватних школах із польською мовою навчання, в яких учиться українська молодь;

9. переводити **вступний іспит з української мови** в українських державних і приватних загальноосвітніх ліцеях та в тих педагогічних ліцеях, де українська мова є обовязковим предметом навчання, чого не бере під увагу розпорядок Міністерства В. і П. О. з дня 22. липня 1937. ч. II. С 848/37 і письмо М. В. О. П. з дня 11. травня 1937 ч. II. С 3395/37;

10. зорганізувати й увести в життя **методичний осередок** для навчання української мови в середніх загальноосвітніх школах;

11 відновити **пластову організацію** з уваги на велике її значіння у вихованні молоді;

12. прилучити пятий і шестий ступінь вселюдної школи до середньої загальноосвітньої гімназії й утворити шестилітню гімназію з 2-літнім ліцеєм.

б) У справах шкільної адміністрації подбати про:

1. Покликання учителів-українців до державних комісій для апробати шкільних підручників;

2. покликання українців відповідно до числа населення до шкільної адміністрації;

3. покликання вчителів-українців на членів дисциплінарних комісій у Кураторіях, що обіймають українські області.

в) У станових справах державного вчительства:

1. Згідно з домаганнями інших станових організацій учителів середніх і вищих шкіл у державі — змінити дотеперішню прагматику м. І. у тому напрямі, щоб забезпечити вчительству конечні засоби до іствування, зберегти постійні автоматичні його аванси, вкоротити проміжок часу між поодинокими групами платень, уможливити доступ учительству до V-го ступня платні з утворенням переходової групи між 6-ою і 5-ою групою;

2. не призначувати учителів до кількох заведень;

3. зменшити число обовязуючих годин у гімназіях і ліцеях;

4. подбати про зворот оплат за діти вчителів у приватних школах та звільнення від цих оплат у державних середніх і вищих школах;

5. змагати до внесення постанови про відбір 1/4 літ платень у давніх державах

г) У справі вчителів приватних шкіл:

1. З уваги на важну ролю українського приватного шкільництва в державі і громадянстві домагатися підтримки його і від держави і від громадянства;

2. домагатися помочі приватним школам від державних, самоврядних і громадських установ, яка повинна проявитися перш за все у формі звороту шкільних оплат за науку дітей, якої батьки працюють у цих установах;

3. Зажадати безумовно від концесіонарів приватних шкіл уведення шкільного правильника у всіх українських приватних школах;

4. признати, що учителям приватних шкіл прислуговують службові побори та права на рівні з учителями державних шкіл.

д) У внутрішньо-організаційних справах:

1. Звернутись із зазивом до філій, щоб вони кресали подвійну дозу енергії для заманіфестування своєї живучости та щоб навязали живіший контакт із Головною Радою, виконуючи її доручення точно, совісно та скоро;

2. доцінюючи велике значіння протиалькогольного та протинікотинного виховання шкільної молоді, звернути на цю ділянку пильнішу свою увагу та в тій цілі підтримати і ... Секцію вчителів абстинентів, що повстала при Товаристві в грудні 1937. р.

•

Рівночасно Загальне Зібрання доручило Головній Раді виступити з цими побажаннями перед вирішними державними та громадськими чинниками й доложити всіх зусиль, щоб перевести їх у життя.

Головна Рада „Учительської Громади".

З природи і життя.

З ЖИТТЯ ЗВІРЯТ.

ПРИКМЕТИ І ЗВИЧАЇ СЛОНІВ.

Дуже цікаві мало знані відомости про слонів подав недавно К. Велс, член Корол. Географічного Т-ва в Льондоні. Він подає простий спосіб, як довідатися звідки походить даний слон. Треба подивитися на його копита чи нігті. Коли має пять на передніх і чотири на задніх ногах, тоді він походить з Азії. Коли-ж має їх на задніх три, походить з Африки.

Хтож лінивий рахувати слонячі нігті, дивиться на хобот. Коли хобот має один пальцеватий наростень, тоді це азійський слон, коли два — африканський.

Також уха вказують на походження цих улюбленців зоольогічних садів. Ухо азійця довге на яких 60 цм., а вуха африканця бувають величини фортепіянової накриви.

Нераз читали ми в екзотичних повістях про сіямських білих слонів, яких почитають там як святих звірів. Вони зовсім не є білі; їх шкіра є рожева, а крізь неї просвічують синяві плями.

Африканські слони, самці й самиці, мають величезні кливаки; зате азійські переважно не мають зовсім кливаків, хіба у ранньому дитинстві. І тому вони є вродженими молочними зубами, які скоро випадають.

Загально люди думають, що кливаки є зброєю слона. Одначе вони служать йому лиш до розкопування землі і тому є найбільш розвинені у слонів, які мешкають у тих країнах, де треба поживу добувати із землі. Кливак слона часом буває довгий і на три метри, його вага доходить до 100 кг. Тепер один кільограм слоневої кости коштує коло 100 зол.

Ноги слона є майже такі гнучкі, як ноги людини. Тому слон кладеться легше як кінь і належить до дуже рухливих звірят.

Згаданий дослідник подає цікавий спосіб, яким слони лікують свою нестравність. Коли слон зїсть щось невсмак, тоді запускає свій хобот через пролик до шлунка і випорожнює його. Може бути, що це лиш така анекдотка, бо сам Велс такої „медичної операції“ на власні очи не бачив.

„ЩУР ФАРАОНІВ“.

До найцікавіших тварин світа належить гризун з родини щурів, що живе в Єгипті т. зв. іхневмон, якого звуть „щуром фараонів“. Старинні египтяни вважали його за святу тварину, тому що він зважується на боротьбу з багато більшим від себе крокодилем. По описам грецького історика Геродота египтяни хоронили здохлих чи забитих іхневмонів з великою парадою. Їх тіла бальсамували і складали в осібних гробах.

Нерівна боротьба з крокодилем.

Іхневмон є завзятим ворогом крокодиля. Спосіб, яким він вбиває цього великого гада, є такий незвичайний, що довго вважали оповідання про це фантастичною казкою. Щойно досліди визначних анґлійських природників потвердили описи, що дійшли до нас ще з давних віків. Крокодилі, що залюбки вилежуються в гарячих поибережних пісках Нілю, сплять з отвертою пащею. Іхневмон доглянувши сплячого крокодиля, одним скоком впадає до його пащі і далі до горла, прокусує там великі кровоносні судини коло самого серця і дістається знов назад тою самою дорогою. Очевидно крокодиль зараз здихає.

Крім того це завзяте звіря нищить загребані в піску яйця крокодилів та їдовитих вужів. Тому в Єгипті і наднільських краях називають його мешканці „добродієм людей“.

Дивогляди щоденного життя.

Недавно зацікавилися дослідники психольогією щоденного життя і ріжними рухами, що їх не „контролює“ наш розум. Ціла низка відрухів, що без сумніву виринають з підсвідомости людини, почала цікавити сучасних психольогів. Дослідники хочуть дійти до основ психольогії, може навіть психопатольогії щоденного життя. На цю тему повстало багато наукових праць і, здається, що найкраще в цьому напрямі висловився Фрайд у своєму творі п. з. „Психопатольогія щоденного життя“.

Очевидно, що тут відкривається велика можливість ріжних пояснень, яке є підложжя даних відрухів. Чи маємо до діла з реакцією цілком мимовільною і несвідомою, чи просто примхами нашої натури, що вибухають так, як самі хочуть, чи маємо тут до діла з якоюсь льогічною дією, в першій хвилині ще не схопленою — ось питання, над розвязкою якого ломлять собі голови дослідники.

Незвичайно багато матеріялу дає нам самообсервація, або т. зв. інтроспекція. Кожний з нас може сам помітити деколи навіть комічні рухи, які нам „вириваються“ у цілком невідповідних хвилинах. Нпр. стоячи при телефоні рисуємо машинально на листку паперу, що лежить на столі якісь дивні, поплутані фіґури, або призадумуючися над розвязкою якогось питання, бавимося уставляючи олівець на столі чи хочемо зрівноважувати якийсь предмет. Підчас читання книжки бавимося мимовільно ножем до розтинання паперу, жінки пересувають коралі на шиї або навіть їх „їдять“.

До таких звичок належить, безперечно числення кроків у кімнаті, коли її перемірюємо в хвилині якогось схвилювання і пригноблення, переступання лінії на хіднику в страху, щоб [illegible] не наступити, коли вдивлюємося в [illegible] і збиткуємо на ній якісь ділями тощо. Хто з нас, будучи на якихось штивних і неприємних відвідинах не перебирає і не сплітає френзлів обруса? До таких моментів належать теж відрухи, коли конче мусимо мати щось в руках і бавимося будьяким предметом. Такі прояви „треми“ дуже добре знані новикам-артистам, що мають найбільшу трудність: „Що зробити зі своїми руками?“.

Обсервація таких відрухів напровадить кожного на цікаві висновки, а точна аналіза тих відрухів може відкрити, що причини їх появи нераз сягають аж до нашого дитинства. Деякі відрухи повстають у нас на підставі подій що виводяться з далекого часу наших дитячих літ. Ті події стають зчасом відрухами, а їх можна відвчитися тільки при постійній контролі нашого розуму. Усвідомляючи собі підсвідомі відрухи можемо від них звільнитися.

Це особливо пожиточне й конечне тоді, коли ті наші відрухи є прикрі для нашого окруження і входять вже в ділянку патольогії. До таких відрухів належать ріжні „фобії“, нпр. страх перед відтвертими дверима „аґорофобія“, перед темрявою, шелестом, викликані жахливим враженням, якого ми набрались слухаючи дитячих казок і т. п. Можна сказати, що така „манія“ згодом переходить в острий стан і стає лиховісною хоробою і для хорого і для оточення.

Навіть в т. зв. нормальних відрухах, що їх стрічаємо майже в кожної людини, можна відкрити деякі патольогічні прикмети, що власне є доказом на те, як дуже тяжко під психольогічним оглядом відділити нормальний, здоровий стан від патольогії. Аналіза таких відрухів переконує нас, що в кожному з нас є дещо трохи патольогічного і що психічні недуги не є чимсь, що паде як грім з ясного неба, але перебувають в нас неначе в зародках як бактерії. Пригожі обставини, як нпр. психічні потрясення, тяжкі життєві переломи, кризи, катастрофи і т. д. розвязують їх і дозволяють їм вибухнути з великою силою, вже у формі важкої душевної недуги.

Взагалі самообсервація, одночасно порівнювання своїх душевних переживань із такими самими з нашого окруження, дає багато матеріялу для новітньої психольогії і матеріяли зібрані в той спосіб посунули психольогію сильно вперед і зробили її самостійною науковою дисципліною.

Іч.

ЕПІДЕМІЯ „СВИНКИ“.

В останнім часі появилася серед дітей епідемія хороби, знаної під популярною назвою „мумпса“ чи „свинки“.

Правильна її назва це запалення привушної слинової залози. Дві симетричні залози, що витворюють слину, поміщені по обох сторонах лиця під шкірою. З них провадять слинові проводи слину до устної ями і кінчаться на стіні рота при горішніх черенних зубах. Саме „мумпс“ є це запалення цих заліз, спричинене зараженням їх якимись ще незнаними бактеріями. Хвороба виступає головно в дітей і шириться здебільша через т. зв. краплинне заказження; саме воно наступає підчас говорення, пчихання тощо, коли з рота хорого, чи особи здорової, в якої роті є такі бактерії, розприскуються малі краплі слини враз із бактеріями.

Хід хвороби.

У перших двох днях у дитини виступають прояви перевтоми, біль голови і ушей, гарячка, дріжаки й поти. Потім серед гарячки опухає лице (докладно приушна слинова залоза) зараз перед самим ухом, частіше з лівої сторони, згодом і на другу сторону. Опухає околиця лиця перед ухом і понижче. Шкіра над опухлою залозою є лискуча, натягнена, але не змінена. З причини такого поміщення опуху важко говорити та ковтати їжу, (тому дитина нерадо їсть), пережовувати їжу в устах і рухати щоками. По 5—7 днях цей опух зникає без сліду.

Інакше дещо виглядає хвороба в дорослих. У мужчин перекидається вона залюбки на ядро (звичайно одно), де дає запалення, що провадить до того заниділня.

Також може виступити ця хвороба по пошестних хворобах, запаленню мигдалків, середнього вуха та ін. У тих випадках запалення є звичайно одностороннє, але важче. Шкіра над залозою червона, часто залоза ропіє.

Лікування: Хвору дитину треба помістити в окремій кімнаті, поки хвороба не щезне. Недужа особа повинна лежати в ліжку. Дієта плинна. На боляче місце приложити „квасну воду“ під цераткою, або теплі оклади.

Яму устну треба полокати розчином окисненої води чи гарячим чаєм з ромену. Коли є гарячка або три рази денно табл. фенацетини 0,1 ґр.

ЛІСИ НА САГАРІ.

Французькі дослідники виміряли, що підчас останніх 400 літ пустиня Сагара посунулася 400 км. на полудне, замінивши на голу пустиню цілий пояс урожайної французької кольонії Судан.

Це посування пустині загрожує й далі цій незвичайно врожайній кольонії і країні коло озера Чад та побережжу Слоневої Кости на західнім березі Африки, тому міністерство кольоній Франції звернулось до анґлійського та італійського уряду з пропозицією створити охоронний пояс ліса, широкого на 12 км., довгого 2.000 км., що тягнутисьме від м. Ніямей до озера Чад.

Цей могутній безперервний ліс захистив би врожайні країни Африки, що лежать на полудне від Сагари від захланної пустині.

Заліснення тривалоб десятки літ і вимагало би 10 міліярдів дерев

—o—

ТУНЕЛЬ МІЖ АНҐЛІЄЮ І ФРАНЦІЄЮ.

Раз-у-раз преса приносить вістки про проєкт будови тунелю під проливом Ля Манш, що відділює Анґлію від Франції. Одначе анґлійці були дотепер противниками цього тунелю з оглядів стратеґічних. Тепер анґлійська публична опінія ставиться прихильно до будови цього тунелю, що може мати важне значіння для забезпечення Анґлії в поживу підчас війни, коли ворожі літаки внеможливили би доставу харчів на цей острів іншою дорогою

Не зволікайте з пересилкою дару на коляду Рідній Школі, бо кожна проволока приносить шкоду цій необхідній українській установі сучасної доби!

Сторінка без політики.

Край, де ще торгують жінками.

У КРАЮ 1001 НОЧІ.

Ще й сьогодні подають дуже часто часописи вістки про схоплення молодих дівчат торговцями „живим товаром". Здебільша люди приймають ці вістки доволі недовірчиво, мовляв, вони фантазії репортерів, які завжди намагаються знайти для свого часопису якусь добру сензацію. Та поліційні акти — це найкращі докази, що в таких вістках чимало правди. Найбільше цвітучий такою торговлею край — це Аргентина, яка висилає до Европи силу-силенну своїх агентів у розшуках за новим „товаром", за молодими й гарними та наївними дівчатами, які даються легко підійти приманами карієри танцюристок і фільмових зірок. Другий край, який виказує всетаки чималий попит на „живий товар" — це Туреччина. Держава Ататурка, не зважаючи на всі модерні новинки та на европеїзацію свого життя, не позбулася ще зовсім своїх гаремових традицій, хоч вони виявляються тепер у зовсім іншій формі. Найкращою ілюстрацією як на ділі виглядає у Туреччині винищення торговців „живим товаром", є оповідання молодої француженки, яка несподівано опинилася сама серед моря чужих людей без грошей і засобів до життя.

•

„Під французьким прапором їхала я Чорним Морем із совітського пекла до Франції. У Царгороді мала я стрінутися зі своїм дядьком. Моя цікавість як виглядає той казочний край 1001 ночі не давав мені просто спати. Я хотіла якнайшвидше побачити столицю мусулманів, місто пашів і смішних евнухів. Небавом приплили ми справді до Стамбулу. Паспортова і митна контроля тягнулася доволі довго і за той час ми не могли висісти з корабля. Колиж вкінці нас пустили з чердака, я потонула негайно в пестрому морі людських голов. Місто легендарної краси! Перед моїми очима стянув схід у своїй правдивій красі: ріжноколірові базарі, крикливі торговці, носильники тягарів — все те очаровувало мене своєю екзотикою. Я замешкала у вигідній гостинниці прегарної европейської частини міста. Там рішила я підождати на свого дядька, який мав найближчого ранку прийти і повести мене далі до рідних сторін. Та хоч як я пильно виглядала у готелевім фоє знайомої постаті дядька і як нетерпляче ожидала листа від нього — нікого не діждалася.

Я опинилася у доволі клопітливому положенні. Дядько з невідомих причин не давав про себе нічого знати, рахунок у гостинниці збільшався, одночасно мої скромні капітали таяли як віск і третього дня я переконалася, що не маю чим заплатити за гостинницю і не можу навіть мріяти про те, щоб своїми силами виїхати в дальшу дорогу. Тоді я рішилася взятись до торговлі. Тому звернулася до власника гостинниці, виснила йому своє несподіване скрутне положення і просила, щоб він розглянувся за якоюсь торговельною працею для мене. Лице турка заблисло при тім зле скриваною радістю, якби він на таку мою пропозицію давно з нетерплячкою ждав.

— Алеж, очевидно, все дасться зробити. Я вас розумію. Щось подумаємо, а за рахунок не турбуйтеся. Якось воно буде. Підожду трохи.

Коли дві години пізніше вернулася я з проходу, вручив мені господар гостинниці білет до театру з хитрою усмішкою.

— Білет нічого не коштує — сказав він на моє превелике счудування. Всунув білет у руку і негайно відійшов.

ДИВНІ ЗНАЙОМІ.

Білетер запровадив мене до темної льожі. Коли занавіса піднеслася, до моєї льожі ввійшло двох мужчин, які без словечка зайняли свої місця. Мені стало трохи моторошно. Одначе нові гості поводилися так ввічливо і чемно, що я по хвилині зовсім заспокоїлася. Їх вовнішній вигляд був незвичайно елегантний і нічим не нагадував людей сходу. Оба високі і поставні молодці робили враження незвичайно культурних і чемних людей.

Раптом один із них заговорив до мене по французьки:

— Невже ви, пані, справді чужинка? Чи можу вам пояснювати акцію песи?

І хоч я не відповідала нічого на його слова, почав мені давати точні пояснення того всього, що на сцені ділося. Підчас перерви розважали вони мене ввесь час розмовою. Їх прегарні европейські товариські форми просто імпонували мені. Мої сумніви і моє недовіря зовсім розвіялося. При кінці запропанували мені оба незнайомі, чи пак уже знайомі, що обведуть мене по Стамбулі, щоб я могла пізнати його нічне життя. На цю пропозицію я дуже радо пристала і справді мала я змогу пізнати людей і турецькі каварні, які я досі знала лиш з оповідання.

До цієї пригоди не привязувала я великої ваги, бо сподівалася при допомозі шведського консуляту виїхати домів.

НЕСПОДІВАНА ПРИГОДА.

Та коли я чергового дня рано ішла через Перу до консуляту, зачіпило мене несподівано двох французьких старшин. Вони стали оправдуватись, що так несподівано на вулиці до мене приступають і починають розмову, одначе вони довідалися вчора, що я приїхала сама до Стамбулу як совітська емігрантка, бачили мене відтак у товаристві двох турків, як я виходила з Крісталь-палясту і йшла до Мічет-бару. З деяких причин не могли вони зайти до мене до гостинниці.

— Алеж, панове, це ще ніяка причина, щоб ви мене на вулиці зачіпали.

— Ми хочемо вас остерегти. — Перед кількома днями приїхала до мене моя кузинка — — почав оповідати молодший старшина. — Вона так захопилася турецькою столицею, що ми не могли її втримати вдома. По трьох днях вона щезла. Передтим вона ще вспіла нам зрадитися, що познайомилася з двома молодими мужчинами, які приобіцяли їй показати життя таємничого Стамбулу. Імовірно ваші нові знайомі — це саме ті мужчини, що ми за ними від кількох днів шукаємо.

Оба старшини почали промовляти мені до совісти, щоб я допомогла їм вирятувати пращу і напровадила їх на її слід при допомозі обох підозрілих типів, які й на мене закинули сітку. Для мене не буде з того ніякої небезпеки, бо вони негайно повідомлять свою команду і не відступатимуть здалеку мене ні на крок.

Я погодилася. Хібаж я не була в такій ситуації, що сама могла при тім лиш скористати? У моїй кімнаті в гостинниці застала я величезну китицю квітів і запрошення на прогульку чергового дня до Прінкіпо.

НЕБЕЗПЕЧНА ГРА

На другий день рано, коли я війшла до голю, застала обох моїх знайомих на розмові з господарем гостинниці. Вони розмовляли як старі добрі знайомі. Оба були одягнені в білі одяги та ясні капелюхи. Вони представили мені молоду гарну дівчину югославянку, яка буцімто зналася вже з ними три місяці.

По двох годинах їзди моторівкою через море Мармара призабула я про свою місію, але моторівка обох старшин, які з далеку за нами їхали, привели мене знову до свідомости. По чарівній і романтичній їзді приїхали ми над вечір на острів.

Свою ролю грала я так добре, що оба турки нічого не догадувалися і показували все нові прегарні річи. Коли сонце зайшло, завели вони нас до величавої самітної віллі, де при філіжанці мокки мали ми підождати аж до часу нашого повороту до Стамбулу. Кімната, в якій ми примістилися, була уладжена із справжньою оріентальною вибагливістю. Килими, килими, дивани, ліжники, гобеліни, а все те пестре, томило очі своїм багатством колірів. За той час, коли мокка парувала ще в маленьких філіжаночках, наші знайомі почастували нас чаркою турецького лікеру. Моя наївна товаришка вспіла вже три чарки випити, коли я щойно довідалася, що молода югославянка всього три дні у Стамбулі і тих двох мужчин давніше ніколи не бачила. Вона хотіла навчитися оріентальних танців і зрадилася зі своїми планами перед знайомим вірменином у Білгороді і коли вона приїхала до Стамбулу, вже на двірці ждали оба турки. Вони не відступали її відтак ні на крок, засипуючи своїми послугами і своєю чемністю. Коли я звернула новій знайомій увагу, що ми стали жертвами торговців дівчат, вона смертельно зблідла і впала омліла на килим. Напиток зробив своє. Колиж я відчула, що й підомною погинаються ноги, очі клеяться і голова починає боліти, я схопила помаранчу, натерла собі повіки і голову, виссала винний сік і випила вистиглу вже і призабуту каву. В тім менті почула я якийсь шелест за дверима і негайно впала на килим, прикинувшися непритомною.

Двері відчинилися тихо і до кімнати ввійшло трьох мужчин. Нас завинули в килими і винесли на двір. Подорож у килимі тривала приблизно пятнацять хвилин. Коли я відчула, що нас положили на твердому ґрунті, відважилася легко відхилити крайчик свого килиму й оглянути, що довкола нас ділося. Біля мене лежала все ще непритомна югославянка, а кілька кроків оподалік хтось тихо хлипав. Негайно здогадалася я, що це схоплена француженка. На морі стояв яхт, від якого відорвався човен і поплив до нашого берега. Колиж наші здогадні приятелі підійшли до лодки і почали по турецьки щось із новим гостем говорити, я визволилася з килиму і підійшла швидко до француженки.

— Ви називаєтеся Одета?

Заки вона вспіла мені відповісти, оба злочинці прискочили люті до мене.

— Що сталося? — прохрипів один із них.

— Нічого надзвичайного — відповіла я. — Я хотіла їй лиш передати привіти від французьких старшин, які тут недалечко лиш чекають тієї хвилини, коли ми відплинемо.

Мої слова викликали панічний страх серед злочинців. Ця вістка просто поразила їх. Я сама ледви трималася на ногах, але з усіх сил намагалася панувати над ситуацією. Обом злочинцям показала я рукою на море, на якому замайоріла моторівка, кидаючи на води смуги рефлекторного світла. Злочинець трубув [illegible] з усіх сил і миттю кинувся до лодки. За кілька хвилин яхт відпливав швидко від берегу. Моторівка швидко доплила до острову і... [illegible] його.

Коли сонце зійшло, нас знайшли [illegible] грецькі монахи з недалекого манастиря і при їх помочі відшукали ми наших „спасителів", які цілу ніч шукали нас довкола берегу.

—o—

СПРАВДІ МУРИНСЬКЕ СЕРЦЕ.

Американські часописи подають [illegible] цікавий випадок, який здивував не тільки [illegible] людей, але і найкращих американських [illegible] Джо Томас із стейту Ню-Джерсі побився [illegible] своїми ровесниками та одноплемінниками і [illegible] цій нагоді дістав удар ножем у серце. [illegible] репевзли негайно до лічниці, де лікарі [illegible] зі серця ніж і зашили рану. Та всі вони [illegible] певні, що Томас не переживе небезпечної [illegible] рації. Якеж було счудовання лікарів та [illegible] ги лічниці, коли чергового дня рано не [illegible] мурина на ліжку.

Згодом вияснилося, що мурин утік [illegible] ниці. В одній лиш піджамі переліз [illegible] вікно третього поверху, спустився по [illegible] говій рурі і босий, серед темної ночі [illegible] кілька кільометрів, поки в якогось [illegible] випросив собі якоїсь одежини.

Томас блукався пять днів. Вкінці [illegible] віднайшла його і відставила знову до [illegible] Там переконалися, що мурин, не [illegible] холод і легкий одяг не дістав навіть [illegible] Також пятиденна втеча не пошкодила [illegible] чого на серце, рана зовсім правильно [illegible] ся і тепер життю мурина не погрожує [illegible] небезпека.

УБИВ ПРИЯТЕЛЯ, ЩОБ ОБЛЕКШИТИ [illegible] ВИНУ.

Кілька місяців тому директор [illegible] Льос Анджельос Поль Райт убив [illegible] щого приятеля і свою жінку. Цей [illegible] викликав був в Америці зовсім [illegible] зацію, опинився саме тепер перед [illegible] сягилх.

Після вбивства Райт заявив, що [illegible] у дзеркалі, як його жінка цілувалася [illegible] лем Кіммелем. Під впливом [illegible] ву заздрости вийняв Райт револьвер [illegible] жінку і приятеля. Та прокуратор [illegible] Райта, що він виконав убивство [illegible] Райт ненавидів жінку і шукав ріжних [illegible] щоб її позбутися. Тому теж [illegible] бе свого приятеля Джона Кіммеля.

— Райт — заявив прокуратор — [illegible] гався навіть перед тим, щоб [illegible] приятеля і його життя, щоб тільки [illegible] собі умовини, що буцім-то він убив [illegible] вом заздрости.

Райт боронився доволі слабо. [illegible] ків підтримало прокураторське [illegible] Приятелі Райта зізнали, що він [illegible] своєї ненависти до жінки, яка [illegible] бе дуже негідно.

Де-ж та заповіджена п. міністром Складковським безсторонність при виборах?

Дня 21. січня ц. р. відбулися вибори на солтиса і підсолтиса в Розважеві золочівського повіту. Предсідником виборчої комісії був п. Кренжель. Громадська рада складалася з 10 поляків і 6 українців. Були дві листи: Польська з Парубецьким Яном і Гурським Петром та українська зі Степаном Неупораним і Бабієм Гаврилом. Поляки мали картки до голосування ясно-білі, українці з концептового паперу. Всі українські радні віддали однозвучні картки з кандидатами Неупораним і Бабієм та заявляють що ту обставину ствердять присягою. При обчисленні голосів предсідник оголосив, що Парубецький дістав 7 голосів, Гурський 5 голосів, Бабій 3 голоси і Неупораний 1 голос, та що вибрані солтисом Парубецький і підсолтисом Гурський. Таким чином украдено 3 голоси, які впали на Бабія, і з них два голоси дочислено Гурському й 1 голос Неупораному. Українські радні завважили, що предсідник комісії відчитував з картки, написаної на концептовому папері, прізвище Гурського, хоч на жадній з тих карток Гурський як кандидат не фігурував. Українські радні вносять донесення до прокуратури за фальшування виборів, але незалежно від того можеб так п. міністр внутрішніх справ зарядив розглянення цієї справи і з уряду уневажнення таких виборів...

Українцям не дають праці при залізниці.

Посол Пеленський боронить українських прав у ділянці комунікації.

На чергу дня в буджетовій комісії сойму прийшло у вівторок міністерство комунікації. Міністр комунікації Ульрих виголосив довшу промову про працю свого міністерства в 1937 році.

В дискусії забирали слово посли: Кжечунович, **Закроцький, Сласький, Ясінський і Зомерштайн**, видвигаючи всякі недомагання залізниці, як опізнювання поїздів, поганий розклад їзди і т. д. Посол Закроцький дивувався, чому на залізничих двірцях у Польщі утримують залізничників з крісами та револьверами, так начеб це був винятковий стан, і питався, проти кого мають служити ті кріси, тимбільше, що цього ніде у світі нема.

Довшу промову виголосив на тому засіданні посол **Зиновій Пеленський**, що торкнувся передовсім наболілої справи реґуляції рік і гірських потоків на терені Галичини. У цій справі ніхто нічого не робить, а праця в цій ділянці, як уже навіть поминути господарські користи, дала би заняття перелюдненим та безробітним селам. Про стан битих шляхів у Галичині просто жалко й говорити.

Що торкається залізничого руху, то розклад їзди в багатьох місцях дуже недогідний, на таких важних шляхах, як ось Львів—Тернопіль чи Станиславів, нема таких сполук, як треба. Польська державна залізниця не хоче взяти під увагу того, що велика частина залізничих шляхів проходить теренами, заселеними українцями, і не допускає українців до праці; зате приймають напливовий, більш зрадикалізований елемент, що нераз буває розсадником небезпечних тенденцій по селах. Українських ремісників не допускають до залізничих достав, а як кого навіть приймають, то приневолюють змінити обряд.

Туристика — це гарна річ — говорив пос. Пеленський, але не треба робити з неї політики. У пропаґандових виданнях, призначених для вжитку заграниці, поминають мовчанкою чужі національности у Польщі. Це не поважний підхід до справи.

Що торкається залізничих пільг, то ці справи полагоджують занадто централістично. Треба би дати деяку свободу у вирішуванні тих справ льокальним чинникам.

Єдиний ключ міністра Ґрабовського.

У своїй промові в дискусії над буджетом міністерства справедливости, що була надрукована в передостанньому числі „Діла", пос. Целевич порушив між іншим справу неприйняття українців до служби в судівництві. Тому-ж посол Пеленський обговорив справу відношення вязничної влади до українських політичних вязнів.

Відповідаючи на ці промови, мін. Ґрабовський заявив, що не може приняти закиду, начеб він не приймав українців до служби в судівництві тому, що вони українці, бо єдиним ключем номінації для нього є кваліфікації. Що торкається політичних вязнів у Галичині, то всім їм допускають літературу. Якщо у тій справі бувають декуди труднощі, то тільки там, де важко знайти українського цензора. Зате-ж, що українські політичні вязні сидять у Святохресній вязниці, не має підстав, бо там сидять тільки ті, що засуджені за вбивство мін. Перацького, а влада уважає їх за кримінальних, не політичних вязнів.

Як має виглядати змінена виборча ординація.

В найближчому тижні — як повідомляють з Варшави — посол Дух має подати до відома свій проєкт виборчої ординації. Проєкт передбачує 5-прикметникове виборче право. Вибори були би подвійні. Всі, що скінчили 24 роки, вибирали би виборчу колеґію, складену зі 100 осіб. Колеґія визначувалаб кандидатів, причому вже 10 осіб тієї колеґії мали би право ставити кандидата. Щойно після визначення кандидатів відбувалиб загальні вибори.

Сойм згідно з тим проєктом — складався би з 320 послів — 294 вибраних в округах, а 26 з державної листи. Кожна округа вибиралаб 3-ох послів.

Сенат складався би зі 120 сенаторів, з того одну третину іменував би президент держави. Кандидатів виставляли би: 1000 виборців або 50 членів окружної колеґії або 10 послів одного з трьох останніх соймів.

Кажуть, що пос. Дух склав свій проєкт по думці полк. Славека.

—o—

СВЯТА 22. СІЧНЯ.

ГОРОДОК.

День 22. січня відсвяткувала читальня „Просвіти" в Городку-місті святочними сходинами всіх своїх членів у власній домівці в суботу з год. 6-тій веч. Сходини відкрив голова читальні о. О. Шараневич вступним словом. Опісля м-р Степан Бутурин виголосив основний реферат про дві події: 22. січня 1918 і 22. січня 1919. При кінці інж. Р. Паламарчук подав свої спомини та рефлексії з тих великих днів. У перерві читальняний хор під орудою Гр. Пачевського відспівав кілька пісень, а В. Шевчик виголосив гарну деклямацію „Софійські дзвони". Святочні сходини тільки для своїх членів — це в Городку новина. Явилися майже всі члени читальні — присутніх було коло 100 осіб. Домівку читальні прикрашено національним гербом на червоному полі та зеленю. Сходини закінчено відспіванням національного гимну.

КОЛОМИЯ.

Роковини 22. січня відсвяткувало заходом молоді в салі „Народнього Дому" дня 22. ц. м. невеликою, але вдатною академією. Після обран-

ня президії в складі пп. редакторки О. Кисілевської, дир. Синенького й радн. Геника-Березовського виголосив слово до хвилини А. Шекерик-Доників, опісля відчитала гарно підготований реферат п. Ліда Мак. Дві деклямації М. Кузьмівної й Харжевського доповнили програму. Вечір закінчено національним гимном.

ПРАГА.

В суботу 22-го січня в год. 6-ій вечора, велика саля Геольогічного Інституту на повнилася вщерть українським громадянством м. Праги і далекої провінції. Святочний, піднесений настрій. Неодин з присутніх знову переживає велику хвилину зперед двадцяти років. Молодь, у великій кількости присутня на салі, запалюється святим вогнем старших.

Свято відкриває голова Організаційної Комісії Контактного Комітету українських організацій у ЧСР. дир. А. Макаренко. Згадує минулі часи. Звертає увагу на сучасні. Закликає всіх до консолідації національних сил, як єдиної запоруки наших успіхів у майбутньому. Мішаний хор української ґімназії співає „Вкраїно Мати..."

Далі говорить відомий політичний діяч і славний промовець проф. М. Славинський. Веде золоту нитку українських державних змагань від самого початку нашої історії аж по сьогоднишню днину. Нитка ця часами була дуже тонка, але вона ніколи не вривалася. Правда, був час, коли, здавалося, настає кінець істнуванню українського народу як окремого організму, як нації. Але сталося чудо. Прийшла катастрофа російської держави. Царська Росія завалилася і зпід її румовищ повстав український Лазар. При відродженні нашої державности двадцять років тому — говорив промовець — український нарід для свого державного будівництва мав такі засоби: велику статичну народню масу і невеличку горстку динамічної інтеліґенції. Тепер ми маємо вже всі потрібні для державного будівництва засоби. Бракує ще тільки перевесла, яким можна булоб ці засоби звязати в один сніп. Себто — бракує саме тої державности. Але це вже для народу-нації, яка свідома себе і своєї мети, питання тільки часу. З великою вірою, що цей час недалеко, що й сам промовець, хоч уже й дідусь, дочекається радісного повороту до вільної батьківщини, закінчив свою горячу промову проф. М. Славинський.

Останній говорив прф. Н. Григоріїв. У своїй промові він вказав на шляхи, якими, почавши від князівської доби аж по нині, прямує український нарід [illegible], закінчив цю цікаву першу частину своєї промови проф. Н. Григоріїв.

Після кожної промови співав патріотичні пісні хор, а на закінчення вся саля проспівала національний гимн „Ще не вмерла Україна".

ПАЦИФІКАЦІЯ В ПАЛЕСТИНІ.

14. британська бригада піхоти з броневиками під командою ген. Гарісона приступила до пацифікації гевронської округи, де дійшло до заворушень.

За приналежність до Організації Українських Націоналістів.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЗОЛОЧЕВІ.

Перед судом присяглих у Золочеві почався у вівторок, 25. січня великий політичний процес проти 30-ох молодих українців з Радехівщини. За ту саму справу має відповідати перед судом 55 хлопців з радехівського повіту, але тому, що і число обвинувачених за велике і зібрано дуже багато доказового матеріялу, відбудуться два окремі процеси, що потривають яких шість тижнів.

В першому процесі, що почався вчора, засіли на лаві обвинувачених:

1) Богдан Казанівський, літ 22, з Нивиці, кооператор; 2) Василь Демчук, літ 25, з Середпілець, кравець; 3) Дмитро Кушинський, літ 25, з Кривого, ткач; 4) Антін Гричаник, літ 24, з Середпілець, столяр; 5) Евген Апонюк, літ 24, з Середпілець, рільник; 6) Мирослав Карпів, літ 28, з Середпілець; 7) Василь Тарнавський, літ 28, з Середпілець, зарібник; 8) Мирослав Береза, літ 27, з Середпілець, рільник; 9) Василь Войтіховський, літ 22, з Середпілець, рільник; 10) Антін Береза, літ 25, з Середпілець, кравець; 11) Василь Процик, літ 30, з Середпілець, робітник; 12) Павло Пущик, літ 26, з Муканя, рільник; 13) Василь Андріївський, літ 22, з Муканя, рільник; 14) Іван Карплюк, літ 25, з Муканя, рільний робітник; 15) Василь Паньчук, літ 28, з Муканя, зарібник; 16) Олекса Думаньчук, літ 22, з Муканя, рільник; 17) Лесь Стефан Харчук, літ 27, з Немилова, рільник; 18) Степан Андріївський, літ 28, з Немилова, рільник; 19) Семен Паньчук, літ 24, з Немилова, рільний робітник; 20) Грпць Казанівський, літ 23, з Нивиць, рільник; 21) Іван Шпак, літ 21, з Нивиць, рільник; 22) Іван Казанівський, літ 23, з Нивиць, мулярський помічник; 23) Володимир Феденишин, літ 23, з Нивиць, рільник; 24) Теодор Куць, літ 28, з Нивиць, рільник; 25) Василь Кухта, літ 22, з Нивиць, рільник; 26) Василь Шишка, літ 23, з Оглядова, рільник; 27) Василь Ковалишин, літ 22, з Оглядова, рільник; 28) Іван Матерацький, літ 24, з Оглядова, зарібник; 29) Микола Хома, літ 28, з Оглядова, рільний зарібник, 30) Іван Стеців, літ 22, з Оглядова, рільник.

Всі обвинувачені, з винятком Олекси Думаньчука, що відповідає з вільної стопи, перебувають у вязниці від квітня і травня 1937 р.

Основний закид акту обвинувачення всім підсудним: **приналежність до Організації Українських Націоналістів.** Крім того підсудних Антона Гричаника, Евгена Апонюка, Гриця Казанівського й Івана Шпака обвинувачують ще й за те, що вони розкидали летючки ОУН в лютому 1937 р. у Радехові.

Богданові Казанівському і Василеві Демчукові роблять закид з того приводу, що названих вгорі 4-ох обвинувачених намовляли розкидати летючки в Радехові.

Володимир Феденишин відповідає ще й за те, що у квітні 1937 р. підпалив у Кривім стирту соломи, що була власністю Романа Країнського.

Богдан Казанівський, Василь Демчук, Дмитро Кушинський, Василь Войтіховський та Іван Шпак обвинувачені додатково за те, що намовили Феденишина підпалити стирти.

Дмитра Кушинського, Івана Шпака, Володимира Феденишина, Василя Шишку, Василя Ковалишина, Івана Матерацького, Миколу Хому за те, що повибивали шиби в деяких хатах у Безлові біля Дмитрова.

Лесь Степан Харчук, Іван Шпак, Володимир Феденишин, Теодор Куць відповідають за те, що мали кріси системи „Манліхер" і гострі набої до тих крісів.

Іван Шпак відповідає крім того ще й за те, що ніччю з 21-го на 22-го квітня 1937 р. у Безлові біля Дмитрова стріляв з кріса до кількох мужчин, які його ловили.

Предсідник трибуналу — суддя **Понуркевич**, як вотанти засіли судді **Йоркаш-Кох і Шерер.** Обвинувачує прокуратор **Маріян Бартель.**

Боронять: **д-р Степан Шухевич** зі Львова і 5 золочівських адвокатів: **д-р Ю. Трусевич, д-р В. Безпалько, д-р Гр. Пиндик, д-р В. Краснопера і м-р Евген Олесницький.**

Відозви й комунікати.

ЗБИРАЙМО НЕУЖИТКИ.

Кружок ім. Б. Грінченка у Львові, вул. Городецька 95, започаткував у минулому році акцію збірки на цілі Кружка ріжних неужитків: паперових відпадків, прочитаних часописів, записаних зшитків, пляшок, всякого шкла (навіть товченого), старого заліззя, коверт із поштовими марками. Ця акція вже принесла до цієї пори коло 300 зол. доходу. Невелика це квота, але, як на початок, не така дуже мала, коли зважити, що вона повстала з неужитків, які для кожного зокрема не представляють ніякої вартости. Маючи вже за собою деякий досвід, хотів би Кружок поширити свою акцію, рахуючи на прихильну поміч загалу українського громадянства.

Кружок навязав контакт із фірмою ТО-П, Механічна Фабрика Паперового Опакування і склад паперу у Львові, яка скуповує від Кружка зібрані неужитки паперу і старі часописи.

Відпадки паперу найдуться в кожній канцелярії, в крамниці й кожнім приватнім домі. Замість викидати папери з кошів на сміття, просимо складати їх до міха, що його доставить на бажання Кружок, а службовик ТО-П-у забере наповнений міх.

Це невеликий труд, а Кружкові велика поміч. Коверти з марками або витяті марки просимо складати окремо. Віддаючи неужитки на цілі Кружка, складає кожний громадянин жертву на будову власної домівки для обох шкіл ім. Б. Грінченка у Львові.

В ціли зорганізування збирання і відбору відпадків зголошуватись буде до всіх установ і товариств та поодиноких громадян працівник ф-ми ТО-П або представник Кружка ім. Б. Грінченка. Ті установи і П. Т. громадяни, що бажали би зложити неужитки на цілі Кружка (а в яких ще представник не зголосився), зволять повідомити про це фірму ТО-П, тел. ч. 283-67, або Старшину Кружка, вул. Городецька ч. 95.

При цій нагоді Старшина Кружка складає щиру подяку всім Установам і Громадянам, які досі підтримували акцію Кружка.

Ширіть наш часопис!

Новинки.

— **Вже від лютого 1936 р.** провадить Українська Захоронка в Дрогобичі першу і єдину українську колектуру Польського Монополю Льотерійного. Дохід з розпродажі льосів обертається на утримання дітей-сиріт приміщених у тій захоронці. Українські Громадяни, які грають у державній льотерії, повинні підтримувати цю колектуру і тільки в ній купувати льоси, тимсамим причинитися до придбання фондів на утримання сиріт у Захоронці. — Замовлення просимо слати складанками (бляикетами) ПКО 503579 Tow. Ukraińska Zachoronka, Drohobycz, ul. św. Krzyża 49. 205 —2

— **Молодь і роковини бою під Крутами.** Комітет центральних організацій молоді взиває всю українську молодь і громадянство придержуватись нижче поданої програми святкування двацятиліття Крутянського бою: 1) В навечеря 28. січня в год. 19. панахиди, 2) 29. січня в год. 12. на знак дзвонів 2-хвилинна мовчанка. 3) 29. і 30. січня святочні Крутянські імпрези. Львів—Город, 24. січня 1938. За Комітет: Інж. Зелений Петро; Левицький Борис.

— **Щедрий дар для бібліотеки НТШ.** На впорядкування архіву Івана Франка зложили службовики й дирекція Ревізійного Союзу Українських Кооператив 100 золотих на шафу, п. дир. Осип Іжицький 10 золотих на течки. Всім Вп. Жертводавцям складає щире Спасибіг Управа бібліотеки. — Володимир Дорошенко.

— **Важне для філій і читалень „Просвіти" та всіх публичних бібліотек.** На внесений спротив Головного Виділу Т-ва „Просвіта" проти конфіскати коломийським окружним судом книжки під наголовком **„Історія Козаччини"** Івана Крипякевича, друге змінене видання з 1922 р. (Науково-Популярна Бібліотека Т-ва „Просвіта", накл. фонду „Учітеся, брати мої" ч. 5 (3), Львів, 1934, той-же окружний суд ухвалою з дня 12. 1. 1938, сигн. III. 1. Пр. 10/3.. визнав себе невластивим до вирішування спра.. зи повищої конфіскати і передав справу до вирішення окружному судові у Львові як вл.. стивому. Наслідком цього аж до остаточного вирішення справи львівським окружним суд.. вище згадана книжка є **вільна від конфіскати.** — **Канцелярія Т-ва „Просвіта".**

— **У Т-ві „Молода Громада"** відбудеться у пятницю, 28. ц. м. в год. 8. вечором, у власній домівці, реферат д-ра Д. Лукіяновича п. з. „Крути".

— **Львівська Філія Т-ва Прихильників Астрономії** повідомляє, що в суботу, 29-го січня ц. р. в год. 18-ій, у салі Геольогічного Інституту при вул. Длугоша 8. відбудуться Звичайні Загальні Збори Товариства, на яких проф. д-р Евген Риб.. ка виголосить реферат п. н. „Змінні зм.. звізди".

— **Хто виграв на льотерії?** В ... тягненні Державної Клясової Льотерії ... такі вигри: 1,000.000 зол. на ч. 17270 (у місті ... Рабці); 10.000 зол. на ч.: 139730; 5.000 зол. на ч.: 17270 24215 34431 42317 71573 161695; 2.000 зол. на ч.: 3754 7009 11451 17186 16118 33769 ... 52089 53095 53186 77073 80066 115745 ... 146088 154360 156367 159719 164279 ... 185876 187460 190830; 1.000 зол. на ч.: 1874 ... 31866 36584 37500 39207 58493 61892 69089 ... 96144 10254 105990 106740 106987 106412 ... 115187 121252 124856 130368 145824 ... 165820 166202 175155 193502.

— **Нова домівка біржі у Львові.** З днем 1. лютого бюра збіжевої, товарової і ... біржі та розємного суду у Львові перенесені до нової домівки при вул. Третього Мая 1.

— **Професори осуджують поведінку студентів львівських високих шкіл.** Професори ... ської політехніки на своєму загальному ... 21-го січня ц. р. склали відозву до студентів академічних шкіл, в якій нагадують, що ... школи — це осередки творчого розвитку науки і як такі мусять стояти на боці від ... політичних впливів. Тому збір професорів ... може промовчати і не напятнувати метод, ... ми одна частина академічної молоді ... вується, щоб осягнути свої цілі. ... ких у своїх проявах громадних ... кремих студентів на терені шкіл будить ... бо вони незгідні з академічною честю ... шани для влади ректора і сенату, ... ня супроти цієї влади насильства ... ражують на небезпеку автономію ... шкіл. Наприкінці відозви заклик, щоб ... поміркували над тим та взялися до ... лиха.

— **Львівська хроніка.** На розі вул. ... і Пуласького намагалася ... ство 27-літня ніна Дзержак Вона ... ної кислоти. Причина — кохання. — ... Суспільної Обезпечальні при вул. ... ція арештувала небезпечну злодійку ... Думняк, що волочилася від ... ці і крала, що попало під руки. — ... Дімандові з Роздолу, що віз тютюн ... ській вулиці злодій вкрали скриню ... тости 400 зол. як Діманд вступив ... крамниці за орудкою.

— **Кілько є срібних, ніклевих і ... монет у Польщі.** В дні 20-го січня ... щі було срібних монет на суму ... тих, і ніклевих та бронзових ...

— **Сумні наслідки довіря.** ... Хаїм Готтесман, що приїхав ... Львова, щоб полагодити деякі ... брати з каси ПКО 25 зол. з ... мав 2113 зол. Не хотів сам ... втаємничив свого свояка ... гасло своєї книжечки і просив ... 25 зол. Майзельс скористав ...

2100 зол., з яких 1000 передав своїй матері, а з рештою зник.

— **Кравва хроніка.** Варвару Стехович з Купновичі старих, повіт Рудки, засудив городський суд у Рудках за зневагу польського народу на рік вязниці з приписанням кари. — Дня 22. ц. м. замерзла 24-літня Текля Чайковська з Монилівки, зборівського повіту. Вона пішла до віддаленого 6 км. ліса за хворостом і повоpітьма заблудила в часі снігові. — Новоіменований президент окружного суду у Стрию Бронислав Покревич приїхав до Стрия і перебрав урядування. — У Заліщиках розписали вибори посадника та його заступника на день 27. ц. м. вгод. 18.

— **Катастрофи.** У піротехнічній лябораторії у французькому місті Вільжуїр від вибуху загинуло 10 осіб. — У японській префектурі Акіна завалився під напором снігу дах школи, де було 22 дітей; з них 6 померло, 7 важко ранених. — Під Карляне у Чехословаччині впав військовий літак; пільот врятувався на легкопаді.

— **Весна на Познанщині.** З околиць Познаня повідомляють, що там внаслідок піднесення температури зазеленіли кущі, а на деревах розвиваються пупянки. В одній місцевости під Познанем зацвив кущ рожі.

— **Небезпечний лікар.** Мешканець Варшави, Розенберг, телеграфічно завізвав до своєї недужої дружини лікаря з вул. Кармеліцької. Телефон приняла якась жінка і заявила, що лікар прийде за годину. За годину справді зявився якийсь чоловік, оглянув недужу і відійшов. Після його відходу господар запримітив, що нема його золотого годинника і футра. Поліція знайшла „лікаря", що виявився звичайним обманцем і арештувала його та його наречену.

— **Полярна зоря над Европою.** Краківська астрономічна обсерваторія зауважила у вівторок між 21—23 годиною явище полярної зорі в таких розмірах, в яких воно дуже рідко трапляється. Ясність від того явища була така велика, що можна було бачити годину на годиннику, а зорі при ній зовсім меркли. Це явище було видне у Польщі, Німеччині, Швайцарії, Італії, Португалії, Франції, Голяндії, Бельгії, Англії та Норвегії.

— **Рекорд плодовитости.** Італійське містечко Сан Джюстіно, близько Падви, що має около 6000 мешканців, побило рекорд плодовитости. В ньому живе 178 родин, що мають понад 7-меро дітей, одна родина має 14 дітей, одна 13, десять — 12, десять 11, двацять три — 10, двацять пять — 9, трицять вісім — 8 і сімдесять — 7 дітей.

— **Чому папа готовиться до виїзду до Кастельгандольфо?** Вчора подали ми вістку, що папа вибирається до своєї літньої резиденції Кастельгандольфо. Сьогодні є чутка, що цей намірений виїзд стоїть у звязку з заповідженим приїздом Гітлера до Риму.

— **Комфортові протилетунські схоронища.** Підземні схоронища у Берліні, на випадок летунських нападів, можуть помістити тепер більше як міліон людей. Ці схоронища спеціяльно збудовані для тієї цілі, деякі з них навіть комфортово уладжені. Є в них салі до вистав, туші і кімнати з киснем. Через відповідну перерібку пивниць в публичних будинках та приватних домах як теж по збудуванні дальших спеціяльних схоронищ влада Берліна хоче за яких 2—3 роки забезпечити всю людність столиці, якої тепер є більше як 4 міліони.

— **Мати посвятила життя для дитини.** У місцевости Тресконе, в північній Італії, відбувся величавий похорон 30-літньої Павлі Ольдіяті. Лікарі попередили її, що її дитина, яка мала народитися, буде жити під умовиною, що вона сама умре. Мати рішилася посвятити своє життя для вратування дитини. Павля Ольдіяті походила з родини, з якої вийшло кількох героїв з часів боротьби Гарібальдія, великої війни та фашистівської революції.

— **Страйк конфідентів.** Страйки 1937-го року зазнали страйк „конфідентів поліції" у Монтреалі. Причиною страйку було те, що департамент поліції з ощадности не хотів призначити ніякої суми на заплату агентам (офіціяльно інститу ція конфідентів незнана), а вони не хотіли інформувати даром. Невідомо, як той страйк закінчився, якби не трапилися у Монтреалі два вбивства, до вияснення яких треба було допомоги конфідентів.

— **Боротьба з грипою.** У лічницях та клініках Англії випробовують тепер новий засіб проти грипи та всяких перестуд. Цей засіб опертий на сполуках сірки і має назву „сульфанілямід". Д-р Колбрук, ординатор одної з льондонських лічниць, твердить, що завдяки тому новому засобові число смертних випадків при важких простудах упало з 22.8 відс. до 5.5 відс. Цей лік виявився дуже успішним особливо в початковій стадії недуги.

— **В ледових оковах.** На Ледовому Океані криги увязнили 8 совітських торговельних кораблів і 4 криголоми. Крига посуває їх в напрямі північного бігуна і тому нема надії вирятувати 1200 людей. Якби навіть крига не ушкодила кораблів, то залозі не стане харчів, а бігунова зима довга і важка. Ніч, що панує на бігуні, унеможливлює допомогу літаками, а всякі радіові звязки перервані.

— **Золоте весілля Льойд Джорджа.** Льойд Джордж, що перебуває тепер зі своєю дружиною в місцевости Кан на французькій Рівієрі, святкував своє золоте весілля. З того приводу панство Льойд Джордж дістали ґратуляційні телеграми від англійського короля Юрія VI., князів Віндсор, уряду Злучених Держав та від цілої низки европейських країн. Префект департаменту „Альп Марітім Муше" доручив ювілятам ґратуляційні письма мін. Дельбоса в імени французького уряду.

— **Число естонців зменшується.** Поважна журба естонського уряду і громадянства — це зменшування числа естонців. Навіть у столиці держави, Таллінi, запримічують хоч невеличке, то все-ж постійне природне зменшення людности. Найновіша статистика каже, що в минулому році було 2119 смертних випадків, а народилося в тому часі всього 1.800 дітей. У 1936-ому році ці числа були більш-менш такі самі.

— **Америка будує кораблі.** Уряд Злучених Держав підписав умову з 7 американськими товариствами морської плавби, які за субсидію у висоті 7.5 міліонів долярів зобовязалися збудувати перед 1942-им роком 20 товарових і пасажирських кораблів, яких кошти винесуть 75 міліонів долярів.

— **Щедрий прихильник медицини й гіґієни.** Відомий американський богач Едвард Гаркнес жертвував 8 міліонів долярів на цілі гіґієни. Жертводавець застеріг собі, що дохід з трьох міліонів долярів має йти на підтримку розвитку шпитальництва по селах, а 5 міліонів призначені на лікарські досліди та лікарську освіту. Досі Гаркнес жертвував уже на лікарські цілі 50 міліонів долярів.

З театру.

Театр ім. І. Тобілевича: „ДОВБУШ" (Чорногора в огні), драма на 4 дії Е. Задвірського.

Приходимо до театру з тремою. На афіші сильні слова і ми бачили та читали вже неодну спробу наших авторів, що хотіли добути з поетичної постаті карпатського опришка новий твір. Молодий дебютант уводить нас від першої дії в реальне середовище, між живих, простих людей, які розмовляють звичайною мовою про буденні справи. Цей підхід до сюжету вказує на те, що автор не йде на дешеві ефекти красномовного патосу, ані не пробує приголомшити нас геройською величиною Довбуша. Перша дія в коршмі така жива і природна, що ми відразу входимо у настрій народньої, близької нам песи.

Довбуш виступає перед нами як людина лагідної, навіть мягкої вдачі, хоч уперта. Його любов до Дзвінки не проявляється стихійними вибухами і відношення Дзвінки до нього теж не має в собі нічого романтичного, якби ми це хотіли собі уявити. Після несподіваного першого знайомства в коршмі, їх друга зустріч у дворі — коли Дзвінка вперше довідується, що має перед собою Довбуша — занадто холодна, занадто формальна, включно до признань, що нічим нас не зворушують. Те саме можна сказати і про другу їх зустріч на полонині, серед поетичного краєвиду.

Автор зумів з великим тактом відтворити постаті шляхтичів, оминаючи всього, що моглоб дати привід цензурі до закидів, що песа ширить якусь національну ненависть. Постать діда вказує на самостійну інвенцію; тільки не слід би таку епізодичну постать виводити занадто часто і вкладати їй в уста майже ті самі думки; через те вона тратить на своїй силі.

Песа написана дуже звязко, аж надто короткими штрихами; є в ній іще місце на одну-дві поетичні сцени. Остання дія вимагалаб може якогось оригінальнішого ефекту, ніж стріл із кріса, тим більше, що вже в попередній дії опришки стрілянини собі не жалували, не журячися ні трохи нервами інтелігентів... на авдиторії.

При всіх таких застереженнях можна сміло ствердити, що автор проявив справжній драматичний хист і наш театр придбав нову добру песу для свого репертуару, яка буде подобатися.

М. Бенцаль у ролі Довбуша був може занадто мягкий в голосі і в рухах, не залишав враження дужої сили, якій усі мусять коритися. Великий успіх мав І. Рубчак у перших двох діях. Пані К. Кемпе в ролі Дзвінки дуже природна і мала в собі спокій та самопевність — тільки у самій песі бракувало їй нагоди проявити теж інші прикмети молодиці, що вміла полонити володаря Карпат. Не менше природні і живі були О. Яковлів, В. Карпяк, М. Филик і О. Посацька; решта артистів не мала матеріялу до гри в малих, незамітних ролях.

У розмовах пошепки чи на самоті артисти повинні би не забувати, що все те, що вони говорять призначене теж для авдиторії. Таксамо як у вчорашній песі неодна фраза залишалася між кулісами через невідповідну дикцію.

А було кому слухати на повній салі.

М. Р.

Дописи.

ГОРОДОК.

Вистава „Встоятись не було сили". Аматорський гурток при читальні „Просвіти" — Заставське Передмістя відіграв у днях 8. і 9. січня драму в 3 діях В. Лопушанського „Встоятись не було сили". Сама інсценізація повісти „У споконвічному вирі" вийшла на сцені досить слабо: песа не заслуговує навіть на назву драми, що-найбільше можна це назвати удраматизуванням кількох сцен з повісти. Не все, що зворушує та захоплює в повісти, викликує відповідний настрій на сцені. Аматори старалися віддати добре зміст та головну провідну думку; що драма сама собою слаба — це не їхня вина. В головних ролях виступили: В. Шевчик — четар, П. Дідушківна — Віра, І. Ходак — батько. Добру креацію денікінського старшини створив Вол. Телюк. Назагал аматори вивязалися добре зі своїх роль. — Аматорський гурток чит. Заставського Передм., який має добрий матеріял, може братися вже до поважніших побутових драм.

„Вифлеємська Ніч". Аматорський гурток при читальні „Просвіти" Городок-місто відіграв у днях 16. і 23. ц. м. різдвяну ораторію в 4 діях І. Я. Луцика п. н. „Вифлеємська Ніч". Згадану різдвяну драму грають уже в Городку кілька літ підряд і вона все стягає численну публику. Гарні співи й музика — це разом з доброю грою членів аматорського гуртка дало в сумі свій ефект та викликувало відповідний настрій. Пес різдвяних у нас мало, тимто й не можна приготовляти щороку щось нового. Містерія Луцика, правда, вже досить давно видана, та все таки досі жива й цікава. Варто підчеркнути, що релігійна драма — це той рід драматичного мистецтва, що головно в Городку має вже свою традицію і зробила велику фреквенцію. Слід згадати хочби „Пасхальну Драму", що її грали у нас кілька разів підряд і з доходу якої закуплено обстанову та оригінальні біблійні староданні строї вартости в. 800 зол., якими не може похвалитися жодна виповичальня строїв у Львові (Городок виповичає їх навіть і на далеку провінцію). Дохід з обох імпрез призначений на читальняні цілі.

Маланчин Вечір. Заходом виділів „Союзу Українок" і кружка „Рідної Школи" уладжено 13. січня п. р. традиційний „Маланчин Вечір". На програму зложилися колядки при ялинці, кілька скетчів, прощання старого року, вибір найкращої Маланки на 1938 рік і т. д. За спеціяльним дозволом Ординаріяту вечір відбувся з танцями, які тривали точно до год. 2 рано (був дозвіл до тої години). Опісля йшли товариські забави. Вечір пройшов у гарному настрою. Чистого доходу було к. 40 зол.

Спортові новини.

Україна — Сітезь. Боксерський метч обох дружин відбудеться в неділю 30. п. м. в год. 7. вечором у Спортовій Галі при вул. Ябдоновських. Україна виступить до цього метчу вже з Левковичем. Стрічі відбудуться у всіх вагах крім важкої. Зам'ість важкої ваги (Сітезь не має змагуна) відбудеться друга стріча в котрійсь із легких ваг.

Україна — Погонь. Гаківковий метч обох дружин за друге місце львівської А-кляси відбудеться негайно в тому самому дні, в якому вхопить мороз. Метч відбудеться на ледовищі Погоні, при вул. Шимоновичів, в год. 7.30 вечером. Окремих повідомлень про метч уже не буде.

Боксерська секція Степу. УСТ. „Степ" організує боксерську секцію. Зголошення приймає господар кожного дня від год. 7—9 веч. в домівці Т-ва, Рутовського 22. III.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, читко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 27. І. год. 7.30 „Старосвітська ідилія“. Для молоді недозволене.
Пятниця 28. І. год. 7.30 „Старосвітська ідилія“. Для молоді недозволене.
Субота 29. І. год. 7.30 „Старосвітська ідилія“. Для молоді недозволене.

Театр Рінородностей:

Четвер 27. І. год. 7.30 „Дімок в карт“.
Пятниця 28. І. год. 7.30 „Дімок в карт“.
Субота 29. І. год. 7.30 „Дімок в карт“.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

СУДОВА ВИШНЯ:
27. І. Під куратeлею.
28. І. Процес Мері Деген.
29. І. Шар'ка.
30. І. Довбуш.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СТЕБНИК:
27. І. Мазепа.
28. І. Гетьман Полуботок.
Театр приготовляє до вистави історичну пєсу „Пісня Бескиду“.

КІНА.

АПОЛЬО: „З кохання для тебе“
АТЛЯНТИК: „Товариші зброї“.
ВАНДА: „Матура“; „На сторожі закону“.
ГРАЖИНА: „Наречена з Відня“ (оп. Легара).
ЕВРОПА: „24 години кохання“.
КАСИНО: „Королева переданісти“.
КОПЕРНИК: „Історія одної ночі“ в Шарлем Боє.
МАРУСЕНЬКА: „Дибук“.
МЕТРО: „Пісеньвар із Відня“, „Орел летить до Китаю“.
МІРАЖ: „Відень шаліє“, „Орлов“.
МУЗА: „Король і хористка“.
ПАКС: „Не забудь про мене“ (з Бен. Джіглі, Магдою Шнайдер, Петром Боссе).
ПАЛЯС: „Затанцюємо“ з Фред Астером і Джінджер Роджерс.
РАЙ: „Крайцерова соната“ з Ліль Даговер.
РІЯЛЬТО: „Подружжя в любові“ з Мирною Льой і Варн. Бакстером.
СВІТ: „Забуті люди“, „Білий Терзан“.
СТИЛЕВЕ: „Графиня Владілов“ і ревія.
ТОН: „Мистці глупоти“, „Дармоїд“.
УТІХА: „Підводний човен ч. 9“ і ревія.
ХИМЕРА: „Світальні пісноці“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Барсельона“ та „Світова вистава“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід“ (Пасаж Гаусмана ч. 7):
„Китай і Індокитай“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 27. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Клясична симфонія: у прогр. Гайдн Симфонія д-дур; 11.40 Співає Марія Андерсон (контральт); 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Комунікат льв. Хлб. Палати; 13.50 Бетовен: Соната ціс-моль, оп. 27. ч. 2. Варіяції „Нель кор піо“, увертура „Егмонт“, гр. пл.; 14.15 Пісні й арії у вик. Арт. Леньовича, баритон у супр. форт.; 14.35 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Пятигорець“ В. Лоїнського, Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка музика з молоді; 16.15 Танц. музика; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Найновіші книжки про Далекий Схід; 17.15 Форт. рецітал Дж. Сандора на двоклявіятуровім фортепіяні; 17.50 Спорт. порадник; 18.10 „Дижур“ — година опіки патронату; 18.20 Молодь перед мікрофоном; 18.25, 18.55 Програма на завтра; 18.55 Для сільської молоді; 18.40 Гутірка зі слухачами; 18.50 Спортові вістки; 19.00 Театр Уяви: „Фінал“; 19.30 Рідно на Словаччині, у вик. слов. учителів і академіків; 20.00 „Радіймо життям“ розр. концерт, орх., пісеньки, два форт.; у перерві радіо 20.45 Веч. вісник, Актуальна гутірка; 21.45 Вапл. Борови, лавреат літ. держ. нагороди; 22.00 Творчість К. Шимановського, форт., скрипка; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із опікерового альбума.

Пятниця, 28. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Спогади з Маріпози; 11.40 Равель: Ле Томбо де Куперен, сюїта з гр. пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 Отровінський: „Петрусь“ балет, гр. пл.; 14.15 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Пятигорець“ В. Лоїнського, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Львиця Уента, авд. для дітей; 16.00 Гутірка з хоріями; 16.15 Італ. мандолінові твори; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Дитина але любима; 17.15 Пісні: Квартет д-дур; 17.50 Огляд видань; 18.00 Світовий комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Пісні німецьких композиторів у вик. Ел. Ваврикевич-Татарчукової, сопран. у супр. форт.; 18.35 Усміх і сльози дитинства, фейл.; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Потішні джигуни“ комедія Мольєра; 19.35 Танц. музика з пл.; 20.00 Симф. концерт, музика, спів; 22.50 Останні вістки; 23.00 Танцова музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 27. січня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Пісні і форт. твори, 18.00 Розр. концерт, 19.30 Пісні Геча до сл'в Ленса у вик. хору, 20.00 21.00 Вечір танцю; БІЛГОРОД 20.00 Пісеньки; БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика 17.30 Спів, 21.15 22.00 Бетовенові сон ти у вик. Логанія, 22.50 Симф. концерт; ВІДЕНЬ 17.30 Симф. етюди Шумана, 19.25 20.00 Військ. орх., 21.10, 22.00 Вагнерівський концерт, Меркер сопр., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.15 21.15 Скандинавська музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт 22.30 Форт.; МОР. ОСТРАВА 19.30 20.00 21.00 22.00 „Д-р Іван Фавст“ оп. Райтера; ПРАГА 20.05, 21.00 „Веселі кумм з Віндсору“ оп. Ніколая, 21.35 Соната f-моль Ліста на форт.; РАДІО ПАРІ 21.30 22.00 23.00 „Естера де Карпентра“ оп. Мільйода; РИМ 21.00 22.00 23.00 „Травіята“ оп. Верді.

Пятниця, 28. січня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Форт., флет, 19.10 Мельодії і ритм, розр. концерт; БІЛГОРОД 18.15 21.30 Пісеньки; БУДАПЕШТ 13.30 Орх. музика, 17.35 18.00 Циг. музика, 19.40 20.00 21.00 22.00 „Князь Ігор“ оп. Бородіна; ВІДЕНЬ 15.15 Англ. пісні, Бети Гремель сопр., 17.00 Для дітей; 17.20 Розр. мельодії; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 18.00 Концерт трія, 19.10 20.00 „Дер Вафеншмід“ оп. Льорцінга, 22.30 Вол., форт.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт; ПРАГА 16.40 Смич. квартет, 21.00 Орх. концерт; РАДІО ПАРІ 18.10 Камер. концерт, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 „Ля ві курд“ драм. фреска А. Вльока з муз. РИМ 16.00 18.00 Форт. рецітал Д'но Ліпаті, 21.00 22.00 „Король від Максіма“ оп. Кости.

Радіокутик.

ТЕЛЕВІЗІЙНІ ПРОГРАМИ В ПАЛАТІ АЛЕКСАНДРА.

В телевізійних програмах Б. Б. Ц. мали минулого тижня аматори балету дві небуденні атракції. 8. січня подано „Шлюбний Букет“ Льорда Бернера. Автор музики скомпонував також костюми тодішньої епохи, котрі викликують подив на телевізійному екрані. Дня 10. січня виступав польський балет під управою Броніслави Ніжинської, який на Паризькій Виставі здобув нагороду. Запродукував він фрагменти зі свого репертуару. Доложено всіх зусиль, щоб у телевізійних картинах віддати дійсний настрій танку. Дня 27. грудня м. р. виставлено фантастичну оперу „Гензель і Гретель“, а її виконанні взяло участь 59 артистів. Орхестра була збільшена до 31 осіб.

31. грудня м. р. більш як 50 фільмових зірок взяло участь в ревіє'й виставі, де виведена була історія телевізії, почавши від першої ем'сії в 1936 р.

Театральні вистави подає „Александер Палас“. Бере він одну дію або сцену з твору, який фігурує на афішах. Іноді твори переробляють спеціально для телевізійних цілей. Тоді з них виходять м'ніятури театральних вистав.

ПО ГОЛОСІ МОЖНА ПІЗНАТИ ХАРАКТЕР ЛЮДИНИ.

Радієві прелегенти дістають багато листів. Листи ці переважно торкаються порушуваних тем. Одначе один із швайцарських промовців по свому відчиті дістав 27 лист'в, зовсім незвязаних зі змістом промови. 9 радіослухачів просило позички в прелегента. 4 просило поруки, а 14 запрошувати їм працю. Виявилося, що голос промовця викликав велике довір'я у радіослухачів, які в'дчули в ньому вийняткове добру людину. Це стверджує ще раз, що по голосі можна пізнати характер людини.

РАДІОВИЙ ПРОЦЕС.

На Мадярщині власник одного дому заборонив своїм льокаторам закладати радіоприймачі. Льокатори подали господаря до суду. Суд вияснив, що ніхто не може заборонити льокаторам вживати та слухати рад'я. Радіо є не тільки розвагою, але має також освітні та виховні завдання.

БІРЖА.

Львів, 26 січня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·35, 88·92, Доляри американські 5.27·50, 5.25·00 Доляри канад. 5.27·00—5.24·50, Фкькорени гол. 294·67—292·95, Франки фр. 17·65—17·25, Франки швайцарські 122·30—121·50, Фунти англ. 26·44—26·28, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·60—16·90 Кор. дан. 118·04—117·20 Кор. норв. 132·78—131·83, Корони шв. 136·28—135·30, Ліри італ. 21·80—21·00, Марки фінлянд. 11·69—11·25, Марки нім. 112·00 — 108·00 Шилінги австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 119·00 — 115·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 65·75, 65·50, 3 і пів 1 ем. 82·00 серія 93·50, 3 поз. інн. 2 ем 82·50, серія 92·00, 5. коиверс. 68·75 прем дол. 42·25, 4 консол. 67·25

Папери

Банк Польський 115·00 Цукор 37·00 Вугель 31·75, 32·5, Ліпльпол 65·00, Моджеів 15.50, Островець 37·00, Стараховичі 40·00, 38·75, 39·50, Габербуш 50·00.
Тенденція дещо слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 26. січня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·00 зол.
1 кг. масла експ. включ. в опак. 3·00 зол.
молоко 16—17 сот.
яйця (копа) 7·00—7·20 зол.
Тенденція на масло і яйця зниженна на молоко вдержана.

ОПОВІСТКИ.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла“: Д-р Іван Калин, адвокат в Мшиці липнях зложив по 2.— зол. на Рідну Школу, Просвіту, Безробітних, Інвалідів і Ф. Д. А. М.

Замість цвітів на могилу Незабутньої Товаришки Олени Прокеш, зложили Константина Малицька 5 зол. на Ф. Д. А. М.